

Luceafărul

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

LUCRĂRILE TOAMNEI

La notimp al rodului, aer smălțuit de culori, toamna intră în drepturile sale așezând în calendarul vieții de fiecare zi ritualurile atât de cunoscute. O febră a muncii, o încordare frumoasă, ritmurile încheierii unui ciclu, măsura parca mai exactă ca oricând a eforturilor unui an întreg. Fe timpurile păturate se lucrează și în nopți, e ceasul recoltei. Industria pregătește acum încheierea a încă unui an hotărât pentru devenirea României. Pretutindeni, în institutele de cercetare, pe șantierele de construcții timpurii se încărcă de sensul termenelor precise, al bătaiei pentru calitate, pentru eficiență.

Această perioadă se deschide prin toate obiectivele și realizările sale, prin argumentele concrete ale faptelor aduse de la fiecare loc de muncă spre forumul comunist — Conferința Națională a partidului — care va trasa pe orizontul viitorului imediat noile repere ale construcției. Desfășurată în urmă cu câteva zile, vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în județul Galați reliefează prin cuvintele rostite de secretarul general al partidului la marea adunare populară din municipiul Galați, prin aprecierile făcute la fiecare dintre obiectivele vizitate, împlinirile oamenilor din acest colț de țară, stăruind, de asemenea, în nile de perspectivă. Pe care trebuie să se concentreze efortul creator al tu-

Lucafărul

Bogdan Stăniș: „Flori”

ARGUMENTELE CĂRȚILOR NOASTRE

O întemeiere

În pământurile de dor ale Argeșului, atunci când mi-a fost dat, am ridicat și eu privirea peste lume, adică peste mine, în care doar noi, ai lui Baros, aveam casă.

Am deschis ochii și am văzut-o mai întâi pe mama, care-mi spunea că sint cuminte ca un ceas; un bărbat tânăr tatăl meu, Ilie al lui Gheorghe al lui Marin Baros — așa cum stăruie într-una din cele mai vechi amintiri ale mele (și tot fie douăzeci și cinci de ani de atunci) — mă sălta pe umeri să vadă mai bine o eclipsă de soare. Pentru câteva clipe, în plină zi, noaptea se rozeșise peste sat, ca o pală turbidă de vin. Mi-am dat seama, și acest lucru era dincolo de orice individuală, că noaptea, țanșise de sub mătul girii și, trecind pe deasupra noastră, sta acasă după deal... Așa încât, împreună cu tata am cerșit temeinic giria și, încetul cu încetul, m-am luminat.

Satul nostru se numea Urdului și văzuse în era cuprinse de dealul Burzui, brazda lui Novac, dealul Zveveticilor și drumul lui Troian: prin acest patrulea curgea, cind curgea, apa limpede a Cotmeșului, adunând cascade pe lângă ea, sub îmbrățișarea zăvoaielor. Și-tinuse bine Cotmeșul, pe-aproape, nu plecut oamenii de pe valea cu deșert ararocri, cum se întâmplase cu Zvevetica, și, mai târziu, după războiul de la șaptele șaptele, cu Minoiu, Cirsoci, Mucea, care primiseră pământ prin alte părți. Migoșu al bătrînului n-a vrut să audă de plecat. I-a lăsat pe fi-su să se ducă în Burdea cu nevastă-sa. Lina, unde erau date cite zece pogoane (patru — pe coastă, o jumătate loc de casă, alta jumătate izlaz și cinci pogoane la cîmp); 6-au adunat acolo șaptezeci-optzeci

Aurel Maria Baros

Continuare în pag. a 7-a

MIHU DRAGOMIR • INEDIT

Pace provincială

Duminicală pace de septembrie...

Numa statura ta de vas primitiv suna în catedrale, stîlnirea trupului de azimă, și de miinile tale se rezima în cupole înalte, timpul în netimp.

Duminicală pace provincială...

Fillirea ariilor răcoase mai aproape îți răcoarea ochii căprui,

cind sinii au gust de pelin amar și miinile reci, — două cuburi, calde, prietenoase.

Duminicală pace pe bulevarde...

Orașul pentru slava trupului tău, luminile și ardea.

batistele albe pătate roze răsfingea zimbatul.

Sub arborii mari te pierdeai fluturase, și-otrava rozei negre aproape te urma.

Alexandru Surdu

Continuare în pag. a 6-a

La ritmul vieții

era destul de târziu, ultimul punct al unei zile din rețea încheiată zăză finală a Festivalului Național „Cîntarea României”. „Noi, aici, păzitori ai focului sacru” — spunea unul dintre poeți.

Apoi Nicolae Irimia, reprezentantul siderurgicilor, aceluși neîntrecut păzitor al focului destin, vine pe scenă cu ultimul său volum: „Albastru de ochii tăi”. Se-aude convinsător versul lui Constantin Brîndușoiu, lucrător la întreprinderea cinematografică județeană: „Patria e locul în care ne naștem și nu murim niciodată”. Octavian Doșin declamă: „Nezău! poetul de-apare printr-un noț”, vorbind într-o tonalitate lirică și patetică despre rostul și rostirea poetică. Ascultându-l pe Gheorghe Zineescu, atît de liric și sentimental, n-ai crede că ai în față un cercetător în domeniul turbinelor hidrolice și un inventator. Desi are alură și dicție de actor, Emilian Rosculescu este doar un tânăr poet care lucrează la întreprinderea de construcții de mașini din Reșița. Almoșteră în care se încușeseză ideile și înfăptuiri amicale. Ziaristul Gheorghe Jurma, conducătorul cenaclului „Semeniceni”, aici despre ete vorba, ne îndeamnă la descoperirea caracteristică a fizicii orasului. Totul are firesc, ritm, spontaneitate. Pare o foale de viață urcată pe scena

CONFERINȚEI NAȚIONALE A PARTIDULUI

marelui festival, un izbur de idei, prin care poeții „orasului cu poezi”, cum numeste Reșița criticul Artur Silvestri în „Lucafărul”, caută să dea o imagine adevărată, poetică și complexă, orașului în care ei se caută pe ei înșiși. Iar la un moment dat, președintele juriului, îi felicită pe tinerii creatori pentru modalitatea inedită și inteligentă de a face un spectacol de muzică și poezie patriotică, militantă, la Reșița. Apoi Cristian Buică interpretează tulburător: „Aa noi

curge-otel de pe frunte”. Nu despre titlul de laureat și nu despre un spectacol vor să depună mărturie aceste rînduri. Ele vor să atragă atenția asupra unui fenomen, care dezvoltă latură nebanuită ale vieții unui oraș industrial prin excelență, vor să sublinieze încă o dată, pregnant, faptul că tinerii creatori își asumă și caută mereu ființa cea vie și adevărată a orasului lor. Pentru că despre Reșița s-au lansat și formulat, de-a lungul anilor, numeroase metafore și sintagme, unele adevărate, penetrante, altele convenționale și unilaterale. Cunoscut un minutul al condeului care, ani de zile, n-a scris un rînd fără să adauge expresia: „cea mai veche vatră de metal a țării”. Lucru adevărat, de altfel, dacă ne gândim că, în toamna de neuitat a anului 1971, în prezența secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, Reșița și-a sărbătorit 200 de ani de foc nestins. Dar, tot prin acea vizită, s-au pus bazele unui viitor mult mai complex, dinamic și înalțător, față de care friza amintită mai sus rămîne doar o expresie oarecare, convențională, prea uscată și prea uzată. Ne-am obișnuit, de asemenea, cu mult prea cunoscuta sintagma

Nicolae Sărbu

Continuare în pag. a 7-a

CÎNTAREA ROMÂNIEI

Portret spiritual

Î-am cunoscut, la manifestările tradiționale, „Cîntecul Obcinelor”, ediția a XI-a, organizate în satul-embemă Fundul Moldovei, pe Nicolae Cojocaru, descendent al Pîrteștilor de Sus, în Cîmpulungul Moldovenesc.

O distincție a gesturilor și mișcărilor, hrănită de o straveche și nedeșințită nobilitate țărănească, un grad așezat, dar înzestrat cu inteligență dintre cele mai profunde, rezonând din lumea boiilor nepereche ale mănăstirilor din Nordul Moldovei și din Bucovina, o cercetare atentă a peisajului etnografic și folcloric bucovinean, ne-au impus, într-o schiță durabilă și expresivă, figura lui Nicolae Cojocaru.

Născut în 1932, „nostalgia originilor” l-a sedus să consacre, încă din 1950, o monografie folclorică satului său natal, Pîrteștii de Sus — o așezare din Bucovina, în linia altor monografii și studii, remarcabile, datorate unor apostoli luminai și împătimiti intru cultură, în universul unic, înconfundabil, al satelor românești.

Nicolae Cojocaru se înscrie în galeria unor bărbați de seamă, precum Procopie Jitaru (satul Bercheșii), Vasile Cârdeci, împreună cu George Muntean (Bile), Teodor Balan și Gratiian Jucan (Cîmpulungul Moldovenesc), Petru Rezuș (Rădăuți), Dimitrie Jian (Sîrja), Putna, Episcopioara Rădăuților), Artur Gorovei (Fălticeni), Zaharia Voronca (Mihalea), M. Niculășca (Rădășeni) etc., care au consacrat pagini de alosă gîndire SATULUI românesc, izvor nesecat și pururea reînnoitor de spiritualitate.

Martor al unei afirmări în planuri variate a personalității cercetătorului, volumul „Valea din Cîteț”, „Folclor din Moldova”, Cîntec, obiceiuri și tradiții populare românești („Minerva”, 1984), inscrie pe Nicolae Cojocaru în linia distinșilor folcloriști care s-au afirmat prin

culegerile de folclor bucovinean (începînd cu I. G. Sbiria și pînă la contemporanii George Muntean, N. Jula și V. Mănăstireanu, Petru Rezuș, etc.).

Dacă ar fi să ne oprim numai asupra ciclului „nunții” și al „testurii populare” din culegerile lui Nicolae Cojocaru am putea deja aprecia, cu argumente convingătoare, contribuția acestuia la mai buna cunoaștere a vetrei folclorice, de excepție, din Nordul Moldovei și din Bucovina.

Și, pentru a întregi, organic, aria preocupărilor Nicolae Cojocaru ne-a dat o solidă și bogată monografie despre Casa veche de lemn din Bucovina („Meridiane”, 1983), dar și cu descinderi în peisajul contemporan al caselor bucovinene, acestea sfîlnind Timpul, prin apartenența aspectelor tradiționale și moderne, deopotrivă, la aceeași lume de bums, înscrisă semnificativ, de-a lungul secolilor, în „spațiul morțitor”.

Acest tezaur de cultură populară, în întreaga manifestare: „satul”, „casa”, „grații și sufletul”, căria Nicolae Cojocaru i-a închinat ani și ani de asidue cercetări, se constituie, mai presus de orice, într-un nou argument, de prestigiu, al creativității oamenilor din zona de nord a Moldovei și din Bucovina, care s-a rîsfătat, în momentele cele mai hărăzite și mai rodnice, atîngînd, în iscări supreme, înaltîmte genului: Eminescu, Enescu, Iorga, Labiș etc., asupra întregii arii de limbă și de spiritualitate românească.

Iar spusele Cronicarului se confirmă cu asupră de măsură: nasc mereu în Moldova, oameni!

Nicolae Cojocaru le confirmă, și el, prin cărțile publicate, și, nu ne îndovim, va ostent, și de acum încolo, cu rivină mereu sportivă, în ogorul preocupărilor sale, de ales om de cultură.

Valeriu Rusu

NOUA GEOGRAFIE LITERARĂ

Romanul adolescenței

Voaia lui Ion Hurjui pentru poezie și roman (Noaptea Pandorei, Ornicul trecrii, Poemia, April — versuri, Iubirea din strada a șaptea — roman) nu e în dezacord și nici nu-și trădează spiritul într-o falsă alianță, ci răspunde unei sensibilități deschise realității sentimentelor și orizontului moral și social. Poezia vorbește prin semne, prin originalitatea, metaforelor, corența discursului, romanul prin voce personală, prin nouțea interogațiilor, ideilor. Poemul și romanul sint „coduri” ale unei imaginații îndrăgostite de retorica a privirii. Tot ce oglinzile vieții răsfrîng, Ion Hurjui reia imaginile, le transcrie cu grație și cu constința că poemul nu-i va refuza afectiunea, intuițiile, o gîndire bine ascunsă. Textele definesc o privire care păstrează esențele, simbolurile, mutatiile care se produc în spațiile rostirii. Cuvintele trec mai întiu vama semnificațiilor, sint apoi recucerite de o „vedere” melancolică, blindă care nu și-a pierdut nîra totul înocenta. Puritatea formelor, transparența rostirii creează un convingător reflex de simțire estetizată. Poezia se naste din această geometrie a regășirii dimeniții originare a cuvintelor, sintagmelor. Poemul Casa ne introduce în lumea lui Ion Hurjui, Simbolul ei este privirea oglinzită: „Am în un vîrac care se privește / într-o oglină mică imi văd o ochi / apoi pe celălalt oleapele gura / mai ales gura astfel privindu-mă imi // spun că nu va recunoaște nimeni / vîzîndu-mă mă fărîmit în oglină / cit o lacrimă ochiul pe care l-a / sîrutat mai întiu mama apoi tata // gura sîrutăta — mai întiu de iubită / imaginea aceasta oglinzita o trimite / în lume

Zaharia Săngeorzan

Continuare în pag. a 6-a

Dialogul artelor

fiere care destul sau cu urcusul lui. Despre Traian Dinu știm că și-a luat daltă luminii dintr-un Picior de Munte (sat dinbovîlean) și-a început un alt urcus, înspre necesaș arci. Cînd cauză și cînd este înzestrat cu talent, cărăria ce o duce înspre pisc și se deschide sufletului ca o orbi-dee. Lumea, pe care și-o faci, ca însăși te face, într-o continuă zămislire.

Cînd ai în față la zece tone de granit și cînd vrei să le dai și-o formă, un contur, înseamnă că ai nu numai un neustimpar, dar și daimonul care te devoră încetul cu încetul. Cînd ești minat de-o idee, cînd începi mereu dialog cu viața, cu semenii ce se opresc să-ți vadă staturile și aiți de vîi, și pe line rupt de oboseală, înseamnă că șiți să înghiți în față răsăritul, dar și a amurgului de soare.

Marele merit al lui Traian Dinu e că arta lui, s-a elaborat în mod conștient prin dialog cu alte arte. A înțeles transferul în arta vizuală a ideii, ceea ce-i esențial. Fixarea staturilor, disponerea lor în fața Fabricii de frigider din Găești, (unde sculptorul este și angajat) indică și capătă o funcție poetică pe care vizitatorul grăbit ca totdeauna n-o poate desluși imediat. Planul expresiei este redat nu numai prin formă (asta se constată ușor), ci mai ales prin substanță.

Inregistrarea temporalității: aici a ființat și fințat un sculptor, pe nume Traian Dinu, aici de pe funcția sa de director al Fabricii l-a ajutat inginerul Traian Năvolan, (un alt Traian l), lăta și-un caz de excepție, un caz de frumusețe, intrucit, orice s-ar zice, cite uzine din țară au pe zidurile exterioare picturi fresca și ca un corolar, statură într-un mic parc, cel din fața fabricii, și-atunci veți înțelege că îmbinarea utlului cu frumosul e ca o febră ce nu poate fi înregistrată de nici un termometru. Desigur Traian Dinu a trebuit să se și întrețină; de-aceia-i electrician la Fabrica de frigider Găești. Principiul e că de pe acest „pedestal” și-a început materializarea visului de-a deveni sculptor, de-a cîștiga chiar concursuri și a deveni ceea ce este.

Pînă acum Traian Dinu s-a depășit pe sine. Tînăr, 38 de ani, din care soarta i-a „furat” vreo opt, (accident, traumatism cranio-cerebral, tratament îndelungat, exasperant), la însănoțoșie și-a regăsit puterea de-a relua totul de la capăt, încercîndu-se și crezînd și mai mult în stocul lui ce-și martirizează viața. Autodiruirea sa este la rîndu-i exemplară.

Sprîjnit sub toate aspectele de conducerea Fabricii, sculptorul își revine sarcina primordială să-și depășească propria condiție de recunoaștere și autorecunoaștere. Să fie și mai mult decît este.

I-am văzut lucrările din fața Fabricii care, împreună, alcătuiesc singurul complex statuar făcut de un artist amator, și cred cu totul convingerea că mă aflui în fața unui talent descătușat, inaripat. Slefînd granitul și calcarul, Traian Dinu, recent laureat al ultimii ediții a Festivalului Național „Cîntarea României”, își cizelează totodată și propriul său renume, creînd mereu alte și alte opere care să ridice flacăra vie a valorii artistice pe cea mai înaltă culme a artei.

Anatolie Paniș

Idei originale în logică

făcînd abstracție de primele preocupări de logică din cultura românească (logate de numele lui Dimitrie Cantemir și de contribuțiile Școlii ardelenice), putem considera că începutul cercetărilor sistematice din domeniul logicii românești l-a constituit apariția Logicii lui Titu Maiorescu din 1876. Ea este reflexul acelei necesități, care s-a făcut vădită și la alte națiuni, de a căuta un temel racional, o sumă de principii pe baza cărora să poată fi construit un esfordaj traic pentru înălțarea unei viitoare culturi. Logica lui Titu Maiorescu, ca și prelegerile sale, tinute la Iași și București (între 1882 și 1888) au fost decisive pentru orientarea raționalistă a filosofiei românești. Discipolii săi, P.P. Negulescu, C. Rădulescu-Motru și Ioan Petrovici au continuat această linie, făcînd lășă-tura cu cercetările propriu-zise ale Școlii românești de logică de după al doilea război mondial.

Un loc aparte în istoria acestui proces, devenit cu timpul caracteristic al spiritualității românești — tendința către raționalitate — l-a ocupat Ioan Petrovici. Pînă la el interesul pentru logică nu depășea cadrul general al prelegărilor universitare, materializate în manuale și cursuri. Fără ca elaborarea acestora necesită eforturi considerabile, uneori de o viață (cazul lui Maiorescu) o cunoaștere temeinică a rezultatelor — obținute deja în țările occidentale (Franta și Germania, în special), în care s-au și instruit primii noștri filosofi, dar nu depășește acest nivel. Este vorba de ceea ce se numește astăzi etapa de sincronizare cu cultura occidentală, de acumulare a cunoștințelor și de familiarizare cu acestea.

Ioan Petrovici este autorul primelor cercetări ample și originale din istoria logicii românești. Interesul acestuia nu se mai reduce la consideratiuni generale referitoare la logica tradițională în ansamblu. El cercetează probleme spe-

Veneția

E Puntea Suspinelor fiecăre. La ceas de amurg, crud, știe să doară Veneția mea - interioră!

Eu încă mai cred. Va fi primăvară, căci inimii mele sucul tău mers în drumurile tale din univers, firesc, cum luceafărul crește spre seară.

San Marco visează spre zori, porumbei - fulgere albe-n linia pieții, cu steaua din urmă ai vrea, pur, să bel patina toată, din cupa vieții și-i sufletul paște, n soare, cu miei prios, spre jertfire, seninei Venetii.

Arzind

Veștează prea mult la ceasul de tristețe! Tristețe-i sevă-n frunza vieții mele. Tristețe mi-au dăruit oșpețe de vechi parfumi, mări și sori și stele.

Tristețe mi-a fost cheia decisivă ce m-a salvat de marginea căderii. E-a-i tîrta umilită, dar parșiva, care-ngeune, blind, temerierii.

Prin ea, eu nu am lănturi la cuvint. Fertili ploaie-n gînd, tristețe-mi cad. Dămărea din spre zori se pierd-n vînt - tristețe-i pura mea Șeherezade.

Și spun firesc poveștile de dor, uitînd că moartea poate fi pe-apropie. Cînd esti balsam la spaima tuturor, ce spaima ar putea să te îngroape?

Mi-e lîra floare cu parfum albastru. În lacrimă și-n bucurii șoptește iubirii mele, strop de lut și astru: „Arzind, te fă cenușă, dar firește.”

Cenușa ta, plînd pe uragane de noi iubiri, va da mai proaspăt sînge plecător pe Căile Nirvane - la cei ce nu pot ride, nu pot plînge”.

Să fie doar o simplă-nchisură? Tristețe e cenușa ce renaște pe ce s-a stins în ardere subită: meru aciași zei din alte moaște.

Liberul arbitru
Ar fi fost de ales unul dintre destinele cuprins în această trimite: să fii lebdă, aparentă a purității totale, trăind un întreg destin pentru un singur cîntec, acela final;

să fii privitoare cu ochii anume străpunși de o mină acusată pentru că vrăjitul tui cînt să devină inima inimii unui suspin în care se logodesc toate suspinele lumii;

peșteră să fii, în furtună, doar lama sîngeridă a unui țipăt instăpînit peste haosul oceanic, zească neodihnă, deci, la începuturile unei noi genere;

putînd să alegi între aceste miracole, trei, tu, rămînu-ți fidel pînă în final, să-ți sortiești destinul vulturului bolnav pe care vulturii în plină putere stingăci îl devoră rădăduind că vor trece și-n aripile lor.

îndălmile pe care le-ai cucerit firesc tu din adîncă iubire.

Apoi, înșelător murind prin trecerea în alții, să replămădești zborul trăit, chiar de la începutul său, ca pe un nou miracol.

Si, astfel, lumea să dureze.

Călătoria Menestrelului
Frumoși, mai eram, Doamne, frumoși! Tu și cu mine. Deci, noi amîndoi, zeită și zeu printre svelți chiparși - și zilnic uitam ce lăsam înapoi.

Noi lumii nimic nu-i dădurăm în schimb. Toate credeam că ni-s nouă datoare: și iarba cea pură și-al soarelui nimb - dar timpul și urma cruda lui vinătoare.

Și-am mers ca stăpîniți. Spre pînciuri am mers, cu inimile goale, la Calea Lactee și n-am înțeles că-ntr-un vechi univers eu devenisem bărbat, tu femeie.

Ne-am dus, în hipnotic delir, înainte și-i svelți, chiparșii-n trecut se pierdură, - încet, începură s-apară mîrmite și-n loc de surisuri suspine pe gură.

Deci, astfel, prin vîrste mereu ne-am tot dus, copii ai iubirii și de n-ar avea capăt, fără să știm că perfidul apus, hălește, ne-nchise destinul sub locă - pînă-ntr-o zi, cînd o stranie sete ne puse în față ogîndă ciudată:

tu - erai inimă în lungile plete, eu - ca o spadă-n rugine înfășoată, la: cînd ne-am cîntit pierdurile-n ochii - clipă întorși spre fierdură-napoi, de tine-n zadar am rîvnit să m-apropii, pierdură, am oflat că noi nu eram noi.

Și-așa s-a-nîtmplat, că-n privirile goale nimic n-avea trup din preafîntul trecut. Zadarnic știutele zări cardinale!

Deși împreună, pe veci ne-am pierdut.

LITERATURA, TINERETUL, ȘCOALA Lumea lui Delavrancea, Vlahuță, Caragiale și Grigorescu

RIRI DELAVRANCEA POVEȘTEȘTE...

Marya Delavrancea cu cele patru fiice: Cella, Bebe, Pică și Riri. Fotografie din 1908 (dreapta, sus) Vlahuță, Delavrancea și Caragiale în 1905 (stînga, jos) Delavrancea împreună cu Nicolae Grigorescu, la Constanța (dreapta, jos)

În 1985, Henriette Delavrancea a vizitat de două ori redacția revistei „Luceafărul”. Dorca să publice un articol despre Barbu Delavrancea, tatăl ei, care i se părea că fusese minimalizat într-o tipăritură memorialistică. Era plină de vervă și a refuzat să vină cineva din redacție să-i primească articolul. Prefeșă să vină singură. Prima vizită a echivalat și cu o lecție de arhitectură brîncovenască. Cum Henriette Delavrancea avea într-o frumoasă traistă (ărănească planurile renovării arhitectonice de la „St. Gheorghe”, le-a întins pe masa redacției explicînd celor de față în ce constă rigoarea reconstituirii la care lucra de fapt. Henriette Delavrancea, fiica marelui Barbu, care a fost o mare arhitectă.

A fost activă și lucidă pînă în ultimul moment. Ii plăcea să-și depene amintirile și, profitînd de amabilitatea sa, arhitecta Cristina Suciu, Moscua a înregistrat pe bandă o lungă confesiune despre arte și artiști, despre scriitori și pictori, despre arhitecți și prieteni, despre o lume care a fost. Reproducăm în revista noastră partea privitoare la literatură a acestor rememorații.

— Aș dori să vă întreb ce ne puteți povesti din amintirile dv. prețioase, legate de marele carturar care a fost tatăl dv.

— Era în casă stîlpul casei, el reprezenta pentru noi totul. Era însă foarte sever pentru că nu-i plăcea să fi lipsit de tact și ne-a învățat aceasta de cînd eram copii prin faptul că se supăra dacă vorbeam prea tare, dacă tipam prea mult, dacă puneam întrebări fără rost. Mama ne învățase să-l respectăm pe tata și să căuțăm să nu-l supărăm niciodată. Aveam oarecare, az zice categoric, frică de el. Cînd nu ne mai păsa de el, era în vacanță, pentru că în vacanță devenea altul. La malul mării sau la țară, era vesel, era săgăinic, făcea farse, glume, rîdea.

Totuși, aveam momente de apropiere sufletească cu dînsul foarte profunde și foarte valoroase. Seara uneori, ne adunam în jurul lămpii — erau de petrol în acea epocă, în str. Cantacuzino unde locuim, lingă grădina Icoanei și tata atuncea ne citea din nuvelele lui, cînd unek, cînd altele, dar niciodată nu ne zicea, dîmtr-un fel de discreție, nu știu din ce motiv, niciodată, nu ne spunea că de fapt eroii lui erau ei și cu prietenii lui și ne lăsa să credem că toate sînt imaginatî. Mult mai tîrziu am știut că în realitate erau amintiri din copilărie pe care le scria foarte aproape de realitate. Puțin mai tîrziu, însă, tata ne citea din „Eminescu”.

Și cîten din Eminescu cu vocea lui alt de caldă, care trecea prin toate inflexiunile, cînd delicate și fine, cînd puternice, cînd adînci. Între altele, ca momente foarte importante care mi-au rămas în suflet, este cînd ne-au dus tata și mama la Curtea de Argeș și am văzut prima oară biserica lui Neacșu Basarab.

Asta se petrecea acum vreo șaptezeci de ani. E mult de atunci!

După ce am vizitat ziua și am stat în marginea bisericii pe mal, de unde vedea (era într-o pădure, marginea bisericii se termina cu o pădure cu val). Acolo am stat, am luat masa — piknik cum se zicea pe timpuri — am stat la umbra copacilor, am luat tot felul de frunze și de amintiri.

Seara, la lumina unei lumînări, ne-am adunat la hotel. Hotelul la Curtea de Argeș, atuncea era așa, niște odăde în șir, fiecare cu iesirea la exterior, afară și pe un cerdac cu colonele așa, sculptate, cioplite cum sînt casele românești. Asta era hotelul principal de atuncea de la Curtea de Argeș, într-o piață.

Și tata ne-a citit poezia lui Eminescu, poezia adunată de Alexandru și ne-a spus că a lît G. Dem Teodoroscu este mult mai fină și superioară, și ne-a citit-o și pe aceea ca să vedem comparația. Ea pe atuncea, natural, eram de vreo 13 ani — n-am înțeles de loc diferența. Dar ce am înțeles au fost simțirile cu care citea tata, ce emoție avea, care să vedea — îi tremura vocea, ochii se înlăcrămu cînd spunea: „Manole, Manole, zidul rău mă strînge, Copilăsu-mi plînge” și tata-i citea așa cu o voce aînt de jalnică, cu ochii înlăcrămați, cu vocea tremurîndă; noi plîngeam în hohote și mama, și noi, și citeva aceluie care le lăcrămu — să se distreze și ele cu noi. Astea erau momentele frumoase la București. Momente frumoase mai erau cu tata, cînd erau citiva prieteni la masă, prieteni mai intimi, cum era Vlahuță — cel mai bun prieten al lui tata, deopotrivă pînă la sfîrșitul vieții, sau cum era Caragiale, mai erau încă frații Davidescu — unul din ei tatăl lui Ionel Davidescu fost arhitectul șef al orașului București. Și ei vorbeau — noi la masă nu aveam voie să vorbim — trebuia să vorbim încet între noi, pentru că la masă erau stăpîni părinții, dar ascultam și ne interesa tot ce spuneau.

În vacanță, atuncea, tata desfășura toată veselia și vitalitatea lui. Ii plăcea să facă farse, farse care uneori erau puțin întepătoare — și tacherii care cam dureau, știți și atuncea-si lua tata un aer sîret așa de săgăinic care ne amuza pe noi toți, dar victima lui nu era foarte multumită.

Între altele, de exemplu, odată ne-a făcut un zmeu, un zmeu mare, mai mare decît mine și a legat de el un căteș mic, un foxterrier mic și a început foxul să fie ridicat în aer. Noi am tipat, ne-am supărat pe tata, să salveze pe Neluca. Alteori ne-a făcut nouă farse. Noi ne ducem la țară, la verii noștri și cum aveam pasiunea florilor de cînd eram mici, ziceam că vara să semănăm flori, să fie o grădînă frumoasă în jurul casei și era deplasat, că n-aveam timp 2 luni să crească florile și tata ca să ne vedim, împreună cu un văr al nostru care semăna cu tata, în sensul că-i plăcea să facă glume, și că... s-au pus peste semînțele noastre, în secret de noi, pe cînd noi stăteam în parc și culegeam sulfînă — parcul era un fost parcul familiei domitoare (a Ghiculesților) care acum era mormîntul verii noastre — era lăsat sălbatic, dar copacii și toate erau aceleși, și ei au semănat sîcîlă furajură. Eu i-am prins cînd semăna și atuncea am dat alarma. Am dat alarma soriile mele Bebe, care era filozofa familiei.

Bebe, am strigat, ei semăna și și atuncea tata a strigat la mine: „Ești o proastă că nu ști de giuam!”

Pentru că am vorbit de moșia aia unde ne ducem vara, era în Moldova și se chema Golești.

Printre copacii bătrîni, speciali, rămăși de la Ghiculesci, era o Sophora răzîntică și bătrînă sub care tata în 1918 a scris „Apus de soare”, în 1919 „Vîntul” și în 1920 „Luceafărul”.

După ce scria, scria pe un bloc, noi, după masă, cum era cald vara, stăteam în casă închise în odă și pe la 4-5 ieseam să ne plîmbăm, dar tata după ce lît masa se întorcea la Sophora lui sub care scria întins pe jos pe un pîed. Cu greu la prinț îl luam verii, tot nepotii lui să-l aducă la masă.

Ne ducem în pădure... În pădure tata ne învăța să ne suim în carpeni, să ne arate. Bebe era tot punctul de bătaie... O pune pe Bebe să se urce de-a lungul copacului. Știți așa în mîini și în genunchi, și cînd a ajuns sus, deodată copacul s-a lăsat cu ea, s-a înclinat și ea a ajuns îndărăt la pămînt. Ca să vedem ce înseamnă suplețea unui copac! Tata ne învățase ce e nucul, ce e stejarul, farmecul stelarului, farmecul diferiților copaci; și o pune pe mama din tren: Mario, ce e copacul ăsta? Mama — nimica. Noi, toate le știam și nu pierdeam niciodată ocazia...

Odată ne-a întrebat tata așa: — Fetele, care din voi știți să spuie cum înfloresc florile după culori. Care este armonia culorilor în natură. Și atuncea eu am știut cel mai bine că am spus: întii este albul cu ghiocelul, pe urmă este galbenul cu păpădia, pe urmă este violetul cu urzica moasă, și la urmă toamna este larăș violetul... Am uitat acum să spun, am spus și de roșu și atuncea tata a spus că foarte bine.

Alătdată, tata ne-a întrebat așa: — Ce anotimp vă place vouă mai mult? Pică a spus că ei îi place primăvara. Margareta a spus că atuncea înfloresc natura și se deșteaptă la viață. — Bebe a spus că: Mie imi place vara, că vara toate sînt frumoase, sînt naturale, vara te simți în ambianta care îți place, e cald, toate sînt înflorite pe timp, gîrlă se coace.

Cellica și-a ales toamna, a spus: mie imi place toamna pentru că atuneci este bogătie, fructele sînt coapte, toate sînt împlinite și tata se uită la mine și zice: „Și tu Ririco? (Mie mi se zicea Riri, cînd mă mîngîia imi zicea Ririco). Eu m-am gândit așa: Mie mi-a rămas, dar n-am spus asta, s-a petrecut într-o clipă, am zis în gîndul meu, mie mi-a rămas iarna, dar mie nu-mi place iarna și m-am gândit să zic iar primăvara... dar zic mie imi place și vara, mie imi place și toamna... zic: Tăcile mie imi plac toate la fel de mult! Și atuncea tata a spus: Fetele, v-a bătut asta mică!”

Vedeți, ăsta este felul în care az zice că ne-a educat tata; tata niciodată nu s-a ocupat de studiile noastre, nu a întrebat ce note am, nu m-a întrebat ce-mi place, numai în clasa 4-a de liceu, pentru că am avut un examen excepțional de reușit, cu marea matematician Dădăcovici, care i-a spus lui tata: „Să știți domnule Delavrancea (sau cum i se zicea, Nene Barbu) să știți că fata asta mică a dumitale are un cap de matematician; s-o puși să urmeze cursul real în clasa a 5-a de liceu!”

Da! mama, care făcuse și ea universitatea de matematică și filozofie, mama totuși m-a obligat să învăț greaca și latina, care m-au chinut 4 ani de zile.

Ce ne puteți spune de numele tatălui dv. în jurul cărui există anumite obiceiuri? Ștefanescu Delavrancea?

— Tata, cînd a trecut din clasele primare care le făcea la biserica cu un dascăl și mi se pare ultima clasă într-o școală mică, fără nici o importanță, a ajuns în cl. a 4-a primară mi se pare, la „Școala Domnescă”. La Școala Domnescă profesorul l-a văzut și l-a întrebat: Cum te cheamă?

— Barbu.
— Și încă cum?
— Barbu!

— Bine, Barbu, da’pe taică-tău cum îl cheamă?

— Pe tata îl cheamă Ștefan Tudorache Albu.
— Atunci tu de acum încolo, ai să fii Ștefanescu.

Și atunoi tot liceul a fost Ștefanescu. Universitatea a fost Ștefanescu, dar cînd era în cl. a 7-a de liceu, el n-a mai stat la școală, l-a îndemnat Anghel Demetrescu, profesorul lui, șeful de studii, ca să învețe singur în particular, și să devie și gazetar; să scrie în gazeta lui Hașdău, l-a recomandat lui Hașdău și acolo... (și nu știu, mi se pare încă în altă gazetă) și acolo tata scria sub diferite pseudonime, pentru că nu putea să fie tot Ștefanescu la atîtea articole, într-un singur număr de revistă și atuncea a scris sub tot felul de pseudonime.

Mimi Milicescu, biografa lui tata, cea care și-a sacrificat toată viața ca să studieze această figură excepțională a lui Delavrancea, l-a descoperit 72 de pseudonime. Printre pseudonimela care se repetau cel mai des era „de la Vrancea”. De la, particulă, și Vrancea cu V mare. Mai erau și Barbaro, Fra Barbaro, era Argus, erau tot felul de nume imaginare de dînsul.

El și-a pus candidatura ca să iasă deputat, sub numele „de la Vrancea” cu V mare. Și cînd a intrat în Cameră, la ce se zicea pe atunci Colegiu, la Colegiul al 2-lea, el a început să atace tot ce i se părea lui că nu era patriotic și problema națională și atuncea inamicii politici au încercat să-l reducă la tăcere. A intrat în politică îndemnat, cred, și de tatăl mamei, care era un mare patriot: Alexandru

Lupașcu era președintele de onoare al societății Transilvania (Astra) și multe alte de patriotism, în momentul „memorandumului” făcuse împreună cu tata și atunci a fost atacat în Cameră. La uită-i-vă cine ne atacă, acest copil de țărani care acum ca deputat face pe nobilul și își pune particular „de la”.

Atunoi tata a răspuns: Niciodată nu m-am gândit la particulă și dacă nu vă place, particula, de acum încolo, mă voi numi Delavrancea, cu D mare, într-un singur cuvînt. Și așa a rămas Delavrancea.

Dar, mai tîrziu, lărași a fost atacat cu Ștefanescu, Atuncea tata a spus: Ștefanescu m-au numit profesor, pentru că neam de neamul meu n-a fost „oscu”.

Ce-or fi fost strămoșii lui tata, nu se știe, dar bunicii lui a plecat din munți, a coborît în vale cu fiul lui, după anume persecuții ale boierilor care îi însușeau pămînturile țărănilor. Inuși tata ca avocat, a pledat foarte des în chestii cu moșnenii izgoniți de smecherii boieresci. Nu înseamnă că boierii erau neserioși, dar printre ei se găseau... Tata a luptat contra familiei Maican din Buzău.

Ce ne puteți spune despre prietenii tatălui dv., pe care i-ați cunoscut cînd erați mică, în special, dacă ne puteți spune cineva cuvînt despre badea Cîrțan?

— Despre badea Cîrțan nu pot să vă spun multe. Badea Cîrțan de 2 ori a fost la tata.

— Refugiat, nu?
— Cum?
— În refugiu, nu?

— Nu în refugiu, Badea Cîrțan făcea propagandă. Venea în București și în București căpăta cărți și se întorcea la el și făcea propagandă.

Și odată tata nu era acasă, noi îl vedeam, știam că ăsta-l badea Cîrțan îmbrăcat țărănește, ne-a spus tata ce-i cu el și tata, nefiind acasă, noi l-am văzut pe fereastră că discută cu feciorii care-i deschisese usa și atuncea am ieșit în curte și am început să stăm de vorbă cu el, în curte a vrut, în spatele casei și el s-a uitat la noi, ne-a văzut ce facem, cum lucrăm, și cînd ne-a văzut cărțile ne-a tras o ceartă grozavă că noi ne ținem cărțile murdare și rupte.

Pentru noi era un fel de semn de seriozitate și să probăm că învățăm bine și mult și ni se disprețuiau cartea, adică respectul cărții, ziceam că cartea servește să iei din ea ce iei, dar nu să oții cu pe o bijuterie. Și asta o ducem la exagerare, încet le aveam zădrențuite și el, care respecta atîta cărțile, ne-a tras o morală strînică, care poate a avut puțin efect.

— Despre Alexandru Vlahuță, Nicolae Grigorescu, ce ne puteți spune?

— Vlahuță era cel mai bun prieten al lui tata. E cel care i-a rămas fidel și credincios toată viața.

Cu Caragiale tata era prieten.

E, Caragiale venea la noi foarte des mai ales înainte de a pleca la Berlin.

Caragiale venea și vorbea cu tata și încetul cu încetul, pe măsură ce am crescut, a început să ție cont și de noi, să ne bage în seamă și pe noi.

De Caragiale az putea să-ți spun așa ceva mai special...

— Într-o seară de Anul Nou, cînd am făcut revelionul la Vlahuță (Vlahuță locuia la „palatul funcționarilor”, care s-a dărîmat. De exemplu, Palatul Funcționarilor era în piața Victoriei, pe atunci i se zicea „Capu Podului”, pentru că Calea Victoriei se numise „Podul Mogosoaiei”. Și numai după ‘77 i-a zis „Calea Victoriei”); dar, frații mamei, adică toată generația aceea îi zicea tot Podu Mogosoaiei și noi tot Podu Mogosoaiei ziceam). Într-o zi, luînd un taxi, acum vreo 8 ani, sau 7 ani, luînd un taxi grăbită, zic: șofer, mergi repede la Capu Podului. Șoferul la și întoarce și pleacă spre Dimbovița. Zic, eu faci domnule, zic, e sens unic?

— Nu, dar sint pe un drum bun.
— Zice, păi doamnă, nici nu mi-ai spus care pod.
— Nu domnule, nu pod peste Dimbovița, Capu Podului... Piața Victoriei.
— Eee zice, spuneiți așa doamnă, acum, vă înteleg.

De atunci mi-am dat seama cit de deplasată sint cu „Capu Podului” și nu mai spun niciodată.

Acolo, la Capu Podului, era Palatul Funcționarilor, ăsta-l era un teren verde pe care dacă l-ar fi avut Palatul Funcționarilor ar fi fost foarte bine populat. O casă făcută de unul din profesorii mei de la școala de arhitectură, Mihăilescu, care nu era prea urîtă și la etajul 2 sau 3... la etajul 2 avea un cerdac românesc, al cărui fundul era vopsit în roșu pompeian și cu colo-nete de lemn sculptate.

Acolo locuia Vlahuță și primea acolo pe Grigorescu, pe pictor. Deasupra etajului lui, era podul și un atelier care-l rezervase anume lui Grigorescu, cînd venea și-și mai rețușa tablourile.

Și-ntr-o seară, am făcut revelionul de Anul Nou, în sufrageria lui Vlahuță. După ce s-a terminat tot, s-a făcut ora 1. Știu eu cit s-a făcut?... Au început să se retragă... Vlahuță la el în birou cu tata, doamna Vlahuță... Caragiale a rămas în capul mesei și noi fetele am rămas și noi cu el și dîmtr-un timp, cînd m-a spus că de sef de orchestră, arătînd spre noi, unele am fi fost pentru el violine, alții trompetele, alții toba și a început să ne cînte toată simfonia.

A fost o seară foarte plăcută.

De Caragiale mă mai leagă încă o dată, așa, personal. Auziam din plan niște bucați de Scarlatii. El avea o mare simpatie pentru Scarlatii, Bach, dar ei cîntau un Bach și un Scarlatii în salonul mare. Aveam un salon colosal de mare, unde avea mama o școală particulară moștenită de la o mătușă, pe stradă zisă azi Mendeleev, pe atunci îl zicea „Primăverii”. Aveam un hîl gigantic, un salon gigantic. Tata, mama umbiau, se duceau prin casă, eu eram singură în salon și imi făceam studiul de pian: 1-2 ore pe zi, trebuia să cînt la pian.

A venit Caragiale și s-a așezat în spatele meu, și a ascultat cum studiam și m-a sărutat și mi-a spus că tot așa, cînt înainte și să aluzi și eu pianista ca sora mea, lucru la care n-am rîvnit, pentru că, să faci liceu, să înveți engleza în plus, să înveți dans, gimnastică nu știu ce mai făceam și să mai ajungi și pianistă? Mama mă pregătise să intru la Conservator. În albului intrării eu am cîntat prost dinăuntru ca să o descurajez pe mama de această ambiție.

De Panait Istrati, de Vlahuță am spus prea puțin pentru că Vlahuță încetul cu încetul a jucat pentru noi un rol de protector, de peticen. El se retrăgea la Dragoslavele, la via sa, și într-o zi, cînd m-a văzut că mă simțeam foarte plăcută, asta mult mai tîrziu cînd eram eu de 16-17-18 ani. Ne ducem la el la via vara, stăteam o lună, o lună și jumătate, 2 luni, mă rog, și Vlahuță ne lubea foarte mult. Az zice așa, el și lubea fetele, dar fetele lui. Cu fetele lui se schimbă, să ne dusem în pădure, ne lua cu căruța, venea o căruță țărănească și plecam cu căruțele departe, sus, pe dealuri, prin păduri, eram gata orînd să ne amuzăm cu el și atuncea „era un comic, Tontoloni, pe care l-a preluat Carolul. Vlahuță ne porocise pe noi Tontolonele și atunoi zicea: vin Tontolonele, se bucură și D-na Vlahuță; noi, lui îi ziceam Maieștrășul și el Maieștrășul și prețecam și seri admirabile, el ne citea din Caragiale. Tot aceleși și aceleși, le știam și ne făcea să ridem întoldeana, în special Cellica, era mare admiratoare a arhitectului Caragiale.

Anul ăsta sintem în anul Panait Istrati... — Nu, nu, nu, Păi Panait Istrati a apărut mult mai tîrziu. S-a întors către țara lui, să moară în țara lui. Și l-a cunoscut Stoeneșcu. Era mare admirator al lui P. Istrati. Uitați-vă la biblioteca cărțile astea roz sînt cărțile pictorului Stoeneșcu scris de Panait Istrati. Aicea, în stînga, cărțile galbene sînt cărțile lui Tata. Că i-am spus leagă-le pe ale lui tata cu galben, că lui tata îi plăceau efectele de galben cu negru ca salamandrele. Iar între ele sînt cele trei drame ale lui tata.

— Apus de soare”, „Vîntul” și „Luceafărul”, făcute de mine, legate de mine, uită-i-vă, uită-i-je... —

Printre alții prieteni care veneau la Vlahuță de ne simțeam noi vara aînt de bine la Dragoslavele, venea Goga. Noi îl cunoșteam pe Goga de la București, pentru că el cum a venit, s-a instalat în România ca ocazia războiului mondial, înainte să înceapă războiul, natural. Îl știam de la București, venea la noi, era foarte prieten cu noi. El cîntă. Avea o voce falsă, așa și era foarte muzical și Cellica cînta la pian și noi făceam cor cu Goga, Goga era foarte amuzant în acest cor care-l forma el și la Dragoslavele, cînd ne ducem făceam plimbări împreună, în spate, la o mică distanță de casă, unde un rîu, cîntă și acolo în Rîmna ne bălăceam, ne plîmbam de lungu, rîului cu Goga împreună. Goga mă porocise pe mine Regina Carpaților, nu știu de ce imi zicea regina Carpaților, și zicea că eu am darul să-mi însușesc pămîntul, că felul cum imi areșt „piciorarele” pe pămînt, că era pantă, că era gaură, că am un dar de a mă însuși naturii. Pe cine să mai descriu?

— Pe Panait Istrati.

Panait Istrati, așa cum v-am spus adineuri, a revenit în țară ca o pasăre rănită în culbul lui. Stoeneșcu care era mare admirator, cum v-am spus, al lui Panait, imediat l-a luat să-i facă portretul. Și l-a făcut portretul care există și acum, un portret foarte frumos și foarte interesant. Specialitatea lui Stoeneșcu era, ziceam eu, că el nu picta oameni, el picta sufletele oamenilor. Și mă chema pe mine din cînd în cînd, adică de cele mai multe ori cînd îl picta ca să îl țîn de urit, să fii persoana cu care să înclăgă o conversație. Dar Panait era trist și n-avea chef de vorbă. Din ce s-a scris acum despre el, apare că el era căsătorit. Niciodată nouă, lui Stoeneșcu și mie, nu ne-a vorbit de soția lui. La un moment dat a discutat, am aflat că are să moară. Așa că am fost în el acasă, locuia într-o casă după cite mi se aminte, ar fi fost pe Calea Mosilor, sau prin apropiere, dincoace, între Bulvard și St. Gheorghe. Și, sau pe Negustorii, nu mai țin timpul exact. Sînt am fost la el, omul trist, nenorocit, slab, abia mai vorbea... asta știu.

— Ionel Teodoreanu?

— El era totuși verii noastre primare, fiica unui frate de-al mamei, Ștefan Lupașcu. Să mă apuc să vă spun acum despre Ionel, cum a ajuns să se căsătorească cu vara noastră, cum a fost romanul, cum s-a petrecut, ar fi prea lung nu-i așa?

— Da, La Medeleni.

— Da, în două cuvînte să spun așa: Cellica era foarte prietenă cu Sonia Teodoreanu, ca pianista. Cu Sonia și cu sora ei, locuiau, ea era

Cristina Suciu Mosc

Continuare în pag. a 7-a

george țârnea

De nici-o întâmplare nu mă mir,
Dar când conclavul stărilor m-acuză,
Nu pot găsi hulirii blândă scuză,
Dacă-mi destramă trupul fir cu fir.

Orice-aș fi fost, n-am hăituit luptește —
De multe ori punindu-mi paftă-n cui —
Și n-am mușcat din steaua nimănui,
Dar dacă vina mi-o plătesc trupește,
Știu dinspre mine cită iarbă crește —
Fără de care nici iertare nu-i.

Sonetul intrupării

Olarul care-ascultă ce povestește lutul,
Păstorul de cuvinte sau preatemptul vrăci,
Atoateștiutorul, ori paznicul de vaci
N-ar îndrăzni să spună cum s-a născut sărutul.

Călăuzit de stele aceeași cale face
Precum spre ciute cerbi, să-și împlinescă
rutul,
Desăvârșind prin nuntă sfârșitul și-nceputul
lăbrii întru care ție hărăzit să tacă.

La cea dintâi chemare abia luată-n seamă —
Oricât ai fi de mare, oricât ai fi de șters —
Urmezi aceeași lege, după același mers,
Chemat deopotrivă fiind și cel ce cheamă.
Lubrea decantează și liniște și teamă
lor taina intrupării nu-ncapă într-un vers.

Străbate-ntr-oare fire un drum fără popas
Și dacă-i pierd locul din miezul unei sfere
Găsește-noldeana limanul altor aere
Spre care-și poartă pașii speranței, ceas de
ceas.

Luminile și beza stau veșnic în balanță,
Dar dacă omul singur nu și-ar găsi în gând
Un alt îndemn s-adune sub frunte rind pe rind
Prundul de luceferi privit de la distanță,
S-ar veșteji pe lujer prielnică speranță
Și-am obosi, pesemă, să tot visăm plingind.

Sonetul îndrăzelii

Un fulg de-aur și să-ți cadă pe umeri drept
povară,
Nu irosi puterea plingându-te că-i greu,
Ci mult mai bine-ncearcă să cîntărești mersul
Cît s-ar pleca grumazul sub pietrele de mărș.

Și-atunci fărima smulsă din adevărul meu —
Mai grea decît întregul de s-ar brodi să-ți
pară —
Va fi îndemn lăuntric ieșirii în afară
Din raiul ipotetic al orișicărui zeu

Că nici nu e pedepșă mai sinică pe lume
Decît e fulgure de văicării cuminți
Prin toată respirația tăcutelor dorinți
La care niciodată n-ai să le afli nume
Tot șlefuit legendă iertărilor postume
Cu pisla nepuținții din scrișnetul de dinți.

Sonetul timpului

Plăpîndul fir de iarbă și cel mai falnic munte,
Neprihănit rouă și smircul cu duheri,
Lumina orbitoare și greul văl de nevi,
Nevolnicile brațe și-nconronata frunte,

Ivrea unei stele și moartea unei flori,
Trufașele cortegii și gizele mărunte,
Căclitul vis noptatec al răbunării crunte
Și vorbele suave ce se rostesc în zori,

Alcătuie-te toate de-același meșter faur,
Pe care obosela nu l-a-ncecat nicicînd.
Tot îmbrăcînd secunda cu solzi fierbinți de
aur
Și dezbrăcînd misterul din simburii, rînd pe
rînd,
E doar plutește-n sine — asemeni unui plaur —
Pe fără fămurii apa de dincolo de gînd.

Sonetul toamnei

Prea timpuriu vii toamnă să-mi dijmuiești
cuvîntul
Și să mă-ncerci cu bruma de porcă n-aș mai
vrea
Să trecă boarea verii, din nou, prin
cama mea,
Și prin frunzișul vieții să mi se-agoțe vîntul.

Prea mi te-așezi pe suflet cu vești de vreme
reă,
Deși pe la răsăritul tu-ți caut legămîntul,
Chiar dacă-atîtea visuri sint una cu gîmîntul
Și-ntr-o culșurii toalea imi pare mult mai grea.

Nici fără preș scumpetarii, nici dor peste
măsură
N-am cheltuit orbește, cînd s-a ivit vrea
seamă,
Decît pentru mîreasma din floarea de răsărit
Și pentru gustul fraged dînt-un sărut solemn
Peceluit cu ceara cireselor pe gură,
Cînd spre limanul toamnei nu mai găseam
îndemn.

Sonetul împăcării

Am fest — pe rînd — și orb, și călăuză,
Și desfrînat, și purtător de mir,
Și carșetor cu aur la chimir,
Și fac nepotolit, și rece spuză.

Sint vinovat, iubit, ca nimeni altul poate,
Pentru cocorii care s-au rătăcit în zbor
Ademeniți de albul celui mai rece nor
Și pentru-această clipă, mai tristă decît toate.

Sint vinovat, iubit, că jocurile mor,
Că florile promise n-au lujere curate —
Anume pentru tine, și dinadins furate
De dincolo de lumea cu nume trecător.

Dar nu privi spre răul pe care-l fac intruna
Împovărîndu-mi gîndul cu blindul tău suspin,
Asemuiți ninsorii pe timpul unui pin
Și, crede-mă, că dacă mi-ai cere-n joacă luna,
Deloc n-aș sta pe gînduri, și-apoi mi-ar fi

totuna,
Dec-am s-aduc tot cerul, sau mă pfac în
spin.

ESCALA LA KOS

Cum skipperul este în alb așteptîndu-și secundul, un tip de pe iahlu somptuos din babord ricaneseză, spunîndu-i englezește ceva ce ar însemna: „domnul căpitan pleacă la plimbare”. Mimica tipului este explicită. Plină de ironie la adresa minutului 7:40; dar mai ales la greenmentul fără înox. la catargul din lemn, la balcoanele din lemnă piturată în alb și ecetera.

— Vorbiți franțuzește? îl întreabă skipperul cu accentul lui rustic.

— Natural! Sint francez!

— Prefer să fiu căpitan pe un asemenea iahlu, decît servitor francez pe un splendid iahlu german, spune skipperul, care-l văzuse pe tip ducînd tava și spăind puntea prova. Omul căscă ochii, înghite în sec și dispăre la postul prova, prin lambuchiu, fără să folosească intrarea stărilor, prin cockpit.

Episodul cu deșprita hamsatică de la Canakkale îl pusese sub presiune pe skipper care hotărîse să nu tolereze nici o obrăznicie a pungilor pline. Nu-l interesau deocamdată motivele și procedeele prin care aceste pungi se îngreuează pînă la contravaloarea unor asemenea nave, nu era treaba lui, îl interesa spiritul sportiv și fair-play. Un 7:40 fără nici o dotare în afară de un compas de navigație, venit în Kos de la Marea Neagră, avînd o echipaj de doi, moriță măcar tot atît respect cu un 18 m dotat de la radar la radio și frigider, venit în Kos de la Hamburg, avînd o echipaj de șase între care doi marinari de profesie dublați de un Volvo Penta de 65 C.P.

Iată și secundul.

Asigurat la babord și răcorit, skipperul descinde pe cheu înclăcînd balconul prova.

Kos este insula lui Hippocrate, care în afară de faptul că a fost cel mai mare medic al antichității europene pe care-l cunoaștem, a avut și norocul să locuiască pe un tîrm de basm, lucrul care l-a făcut întelept și fericit. Față de porturile insulelor vizitate în Dodecanez, Kos este un minuscul. O pungă aproape circulară, cu gîtul foarte strîmt și o pitorească aglomerare de iahuri și ambarcații de toate felurile pîrînd la baston pavilioane europene începînd cu Suedia și terminînd cu România, ca să nu vorbim de componența echipajelor de pe iahurile charter grecești, formate din canelieni și nord-americani sau de cele pîrînd pavilioanele țărilor nord-africane.

Front de mer este un bulevard cludat Akti Kountouriotou plin de un farmec insolit. Drept în prova un palmier ornamental flancat de bănci pe o esplanadă năpădită de flori. În tribord caiele de pescuit și o piață ad-hoc de pește prospărat chiar în pupa cațelor. Carosabilul și dincolo de carosabil o puderie de locanți sub pergole de giacine înflorite. Văluri dense de giacine mov și foarte zvelți și înalți oleandri și un parfum straniu și excitant, iar la cîteva străve, tot în tribord, un calc borjos avînd expus echipamentul complet al unui scafandru autonom și pe cheu o tarabă cu bureți, o listă de prețuri și un alt afiș care propune expediții de pescuit subacvatic. Ca pretutindeni, negustorii greci sint taciturni. În babord, iahuri. Două uriașe, cu cite două motoare de cite 500 C.P. fiecare, cam în genul celor din reclamele lui Union Yachts Brokers care încarcă 16 tone de combustibil și 4 tone de apă, avînd 6 cabine cu posturi duble, salon în lemn detrandafir, bucătărie, post pentru echipaj și cabina armatorului, al căror preț nu este trecut în nici o reclamă; unul sub pavilion înalt, celălalt din Bahamas. Cheul aparține tranșant milionarilor și de la Hai-Hui spre vest, oamenilor cunșecade, cum sintem noi și pescarii.

Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

radu theodoru

tele navigatorului-turist, știe că eliberîndu-se de o schemă va cădea fatal într-o altă schemă, de aici nemulțumirea față de el însuși ca spectator și actor într-un spectacol scris, regizat, jucat și privit de el însuși. Tot vorbind de un timp absolut, tot căutînd să forțeze limitele temporale, să-și apropie și însușească spațiul planelar, cade mereu într-un timp raportat la minut și nu depășește spațiul umil al mișcărilor zărite înregistrate de loch. Aici rezidă contradicția dintre felul în care skipperul concepe viața omului contemporan și mijloacele materiale prin care încearcă s-o realizeze. Situația de producător-consumator legîndu-l de pămînt și ciclul anotimpurilor îl eliberează doar iarna. Masa de lucru îi împune o robie mult mai dură și seacă, rezervîndu-i iarna ca pe anotimpul prințului hoinăreli prin lumea fabuloasă a biotecilor și fișelor. Nici „Dacla 1300”, nici Hai-Hui nu pot realiza o cunoaștere directă dincolo de limitele unor zone, cel mult contingențiale. Și-atunci?

Cei din Kos au participat la războiul Troiei alături de locuitorii insulelor învecinate. Asclepios și-a exercitat aici harul și știința tămăduitoare, insula a intrat în liga sacro-politică a Exapolis-ului dorian, a devenit satrapia a lui Darius, amiralul spartan Astiochus a cucerit-o și despre orașul pe al cărui cheu am coborîi, Strabon scrie că nu este un oraș prea mare, dar este cel mai frumos dintre toate, bine populat și plăcut de văzut pentru toți călătorii. Cîtuindu-l pe Strabon mă îndoresc că turismul nautic este o invenție recentă. Skipperul știe foarte puțin despre epoca megalomaniei lui Alexandru cel

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

— Nu-mi dau seama unde, istoria a îmbătrînit, s-a îmburghezit ori mi se pare. Mă scieie rutina. Manierismul. Propriul meu manierism. Începînd cu cel dintîi pas făcut pe caldarîmul spongios al cheului. Știu atît de puțin despre pelagi și-mi pot alcătui atît de greu o viziune cosmică, integratoare. Optimismul, funciar al tipului de la eche, prea aced sancționat de realitate, trebuie lăsat la pîrîcat. Ca și teza comunicabilității universale, mereu amenadată de teritoriul închis al limbilor, graiurilor, cu atît mai mult cu cit cel local vine de la dorieli. Soarele torid întepă morgia skipperului, o lichefiază, tipul încearcă să scape din invarian-

</

marilor familii, palate hașurate de verticalele turnurilor de veghe, după cum în Bourgogne, Beauce, Loir-Loiret, Dordogne, Gironde și Gasconie urmărise istoria înregulului feudalism francez, deci skipperul se refuză analizei și comparației, sedus de acei ce înfabulă al luminii care-i pătrunde învelisul astral, iradindu-i straturile de conștiință și preconștiință până la nucleul aceia secret care deține experiența multimedială a speciei.

Este un moment incipient al glisării în inefabil când privirea rotită circular suferă impactul dureros cu logica urbanistică a ruinelor din agora, descifrând condiția arhetipală a acestei agora însumind rațiunile comercialului, polițului, religiosului, urbanului și ruralului, aie igienii și frumosului, cumva în afara influențelor civilizației minoite, ori mesopotamiene, ori egiptene, acelea gravitând urbanistic în jurul centrului format din palatul regal: aici fiind vorba de democrația urbană care temperează paranoia gigantescului, construind funcțional într-un raport elegant și suplu de dimensiuni mai mult orizontale decât verticale. Interpretarea democratică a spațiului aduce laude lui Hippodamus, lui Aristotel și lui Platon, eliberând spiritul prin magia cifrei și, aici, în Kos, prin virtuțile zoetice ale formei geometrice numită pătrat, aducând înscrisurii într-un pătrat fabulos, conturat de filigranul palmierilor și al tamarizilor.

Apoi lumina serenă estompează conturile, dematerializează vomele, esențializează peisajul și eliberând spiritul de leșul argumentului, întuiește.

Skipperul descoperă în agora antică a Kosului, lumina-intuiție. Lumina care pătrunde grosimea zidurilor și misterul catacumbelor, lumina care pune în valoare lucrurile lor și drama lor, lumina eros și lumina inteligenții, lumina-revelație, lumina anterioară curatului, aceea de la care, de fapt, totul porcede.

Este o clipă de resorbție în lumina pură, translucească, imaterială, când vehiculul grosier al skipperului este abandonat în umbra densă, aronind a răsunetului, umbra străveche a adăpostului careia se mișcă așez siluetele neaiurelor este deci o clipă de resorbție când totul devine lumină și dulce interpretare sonoră a pătrunderii ei în materialitate. Aici, în această lumină intuitivă s-a definit pe sine omul arhaic, aici sacralul și-a revenit coerența și stabilitatea definindu-și universul moral, constituindu-se ca element fundamental în structura conștiinței, iluminând cotidianul și familialul, structurând socialul, morala și filozofia.

Apoi este o altfel de cunoaștere. O adopțiune prin instinct.

Apoi izvorăsc imagini.

O luxurie a imaginii suculente, colorate, politonice, agora se reintrepează din lumina devenită ecran, văd alunția de sub bărbia lui Hippocrate, îl văd curelusa de la sanda cusută nebulă de un gând, văd pălăria de vânătoare de amfore unduindu-și trupurile sub rochiile largi, văd paneele cu pește ornate cu frunze de smochin sau de palmier, mirosurile de stafide și mășine, de pește și rodii, de lubeniță și pierici mă pătrund răscărilor, apoi, când lumina aceea devine colindă de viață, lumina-ecran se sublimizează, lăsându-i numai ruinele. Colonade fără capituluri, capituluri dorice răsturnate în ierburile tăioase, poteci roșcate, arcade stîrbe, eșchierul din piatră care înseamnă temelie, aliniamentul străzilor, palmierii zidurilor, joanite, tamarizii într-o solitudine melancolică și nu prea departe, motocicletele Honda.

Aventura luminii ia sfîrșit.

Skipperul revine la sinele lui cel asudat din beșug și la rutina schematică a turistului de-o zi.

Coborînd în agora însoțit de un Pulu recules și tăcut, impresionat de solitudinea gravă a ruinelor: skipperul se lasă dominat de tipul binivul de angașe care-și ceruse dreptul la identitate încă de la debarcare. Cîrcotas, însimănat, corosiv, nemulțumit, individ fără statut social, recunoscut și parafat pozitiv neagă vehement stăruința skipperului de a actualiza spiritualul. Pe ton înalt, revendicativ, îi spune, folosind o gestică melodramatică, largă, că, obsedat de fapt, a trecut și trece prea ușor, „iată, diametru tipul irascibil în urechea interioară a skipperului, iată, o singură clipă ai zăbovit aici, atât de aproape de locul în care omul arhaic și-a consumat aventura existențială, de acest loc sacru în care același om arhaic consumându-și intuitiv, experiențele sociale, politice, ideile religioase și filozofice, a constituit și construit parametrii condiției umane. Ai conștiinței de sine a speciei... Trece prea ușor, treci prea ușor, strigă cu glas strident tipul, arătînd în capitel cîoplit în piatră, piatră poroasă, cu mici caverne sonore scobite de vînturi, nimic deosebit, skipperul văzuse asemenea pilastri și asemenea capituluri de la Tomis pînă la Troia și Efes — „treci prea ușor” — strigă tipul incomod care caută mereu semnificațiile simbolurilor și ale miturilor, negînd istoria scrisă și absolutizînd o altfel de istorie, a cuișelor, a absconșului, a societăților secrete, a cabalei, tipul care a condus skipperul la redescoperirea leului din Pireu și a Închinătorilor bisericii valahe-egiptene și a glagoliticilor de la garda spadei lui Athanaric sau de pe opalitele scandinave, somne și simboluri care i-au dat o unitate altă perspectivă asupra Răsăritului în general și asupra politicii lui Mihai Viteazul în special.

— Treci prea ușor!

Lumina cade aproape de verticală, încrustațiile de pe capitel se autotransmigră și în clipa când soarele atinge zenitul skipperul distinge un fel de friză miniaturală care repetă de 7 ori schița unei astro-nave flancată de un fel de astronaut cu capul conic, urechi lungi, avînd patru degete la mîna dreaptă ridicată în sus și un scafandru autonom, sub astronavă fiind săpat simbolul soarelui. Apoi lumina se trizează și capitelul revine la amorfismul lui obișnuit, piatră cu porozități emanînd o dogoare uscată, mirosînd la vreme.

— Este destul, spune skipperul, încercînd să se smulgă magnei nebuloase, plină de nebunia ipotetelor fantastice care pleacă de la acele graffiti descoperite în peșterile din Lussac, însemnînd hărțile aeriene ale lui Piri Rheias, protoglifele de pe Poarta Soarelui din Tiahuanaco, știrile despre folosirea forțelor antigravitaționale de către egipteni și a acumulatorilor electrice de către babilonienii, a mașinilor zbur-

rătoare din Tibet, inițiatii în Levitație de la Machu Pichu și sacriile sâvrșite asupra vechilor manuscrise începînd cu Julius Caesar și terminînd cu invadătorii spanioli ai Americii Centrale și de Sud, nebunie a ipotetelor fabuloase, dincolo de istoria ternă a conformismului universal și a temerilor de celălalt adevăr, venit la noi dinaintea altor explozii nucleare; deci, skipperul torturat de o mie de întrebări chinuitoare care se adresează originilor civilizației umane și destinul ei, strigă:

— Este destul!

De ce n-are crede, cum cred savanții oficiali că civilizația munților nu este altceva decît opera de erodare a vînturilor, că dispariția navelor și aeronavelor din Triumfulul Morții este cu totul întâmplătoare, că templul și palatul enorm de sub Sfînx nu sînt decît lucrări ale grandomaniei faraonice și nu un adăpost antiatomic, de ce s-ar oboși să vadă spectacolul lumii altfel decît este el comentat din aproape în aproape de la comuna primitivă la sclavagism și așa mai departe?

— Este destul!

Cu atîta mai destul cu cit de la Disco-bar trei sincope tamburinate turbid sparg lumina diafană a agoriei, gonindu-ne pe bulevardul Ippokratous, arteră comercială sobra ca magazini elegante, scurpe, exaltînd tehnica de ultimă oră. Desigur am ratat ocazia să vedem celebra — în antichitate — mătase de Kos — fluidă și transparentă, imaterială, imitînd lumina lăsată în agora. Iar pe Artemisissă, văduva lui Mausolus, skipperul este sigur că o va intîlni la capătul dinspre mare al molului, acolo de unde se văd lumînile din Hallicarnasus, cetatea-port de la care a pornit toată povestea cu rochosteni, Hallicarnasul lui Herodot, actualul Bodrum, marea centru de iahting al Turciei moderne. O va intîlni la fabuloasa oră cînd astreile îi vor fi favorabile, Kos sînd sub semnul lui Aldubaran, steaua inteligenții. Atunci trebuie consultat inelulurii sfîngii, degetul lui Apollo. Desigur îl voi supăra pe Pico de la Miranda și voi contrazice Tractatul contra li astrologii, nelucid-mă că voi fi otrăvit de astronomii adevărați și contemporaneității pentru că admit și astrologia pe lingă astronomia. Pico nu i-a admis pe astrologii, plătînd cu viața această intransigență. Străzile sînt de plumb lichid. Vîrăm spre vest pe Meropides. Prăvălia domină universul citadesc. Prăvălia pentru insulari. N-am descoperit încă buticiile pentru turiști. Tînd vestul ajungem în squarurile umbrite de platani străvechi, squaruri de la care încep vîlele pitite în grădini cu portocali și măslini. Dublăm terminalul lui „Olympic Air”, societatea greacă de aviație și beneficiînd de toate deliciale umbrei, scaldăți în arome de mirt și rășină, investigăm urmele lăuate în insulă de civilizația romană: Casa romana, mozaicul roman, apoi vechiul Odeon, Hippodromos, Gymnastirion, Nymfeon și rămășițele templului lui Dionysos. A-î glăsiți pe Dionysos, așa cum o făceau cei vechi în serbări rupestre, în dansuri și sunete de fluiet, a transforma culesul vîilor și curgerea mustului într-o feerie, iată lucruri întiepte, iubite de skipperul-viticulor. A da astfel de finalități muncii de pește an, este a o nobilitate, a o umple de bucurie, a o descătușa, a-î da atîpi, a o umaniza. Inseamnă a o elibera de tirania necesarului, de silinția obligatoriu-lui, de mahmureala sculatului în zori, înseamnă a-î transcende sensurile, legînd-o de toamnă ca de un anotimp fabulos al implinirilor. Gestul simbol, greu de înțelesuri, de care, spre paguba noastră, prea repede ne-am lepădat, imprumînd gestul sec al calculatoarelor și eficiența rece a mașinilor, gest și eficiență goile de bucuria profundă și caldă a înfapturii prin sinele spiritual.

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește. Ne lăsăm resorbții de labirintul calcaros al ulicioarelor cu butic care coboară în port. Ulcioare în-guste, pavate pe piatră de riu, flancate de case vechi, cu mici curți interioare, albid zidurilor

Hondele cu patru cilindri trec nefirește și anacronic pe sub tamarizii, stricînd armonia mirtului și a lînistiilor. De alt, planul orasului, și așa zgîrcit, nu ne mai folosește

REMEMBER POETII, CIND ERAU TINERI... (XLVI)

UN LUCIFERIC MODERN

Un poet care are curajul — căci curaj este — să mărturisească public „Mă zgândeai versuri ca — Nu credeam să-nvăț a muri vrodată” — nu poate fi decit un poet care merită din plin stima și prețuirea noastră. Mai ales când anterior scrierile sale s-au bucurat de comentarii favorabile ale unor critici — nu mai anor critici mai mult sau mai puțin de meserie. Chiar dacă printre ei s-a numărat și o mare personalitate a exegezei noastre precum profesorul Constantin Ciopraga, care, la timpul său, l-a imbrățișat confratern și pe Nicolae Labis.

Cam acestuia mi-au fost gândurile când m-am apropiat de poezia lui Ioanid Romanescu (născut la Voinesti — Iasi, la 4 octombrie 1937, adică acum 50 de ani, peste o săptămână). De data asta nu mai vreau să-l felicităm a doua zi după aniversară, după cum ne mărturisise el într-o scurtă poemă cu o discretă și un ton hiru de-a dreptul de recomandat mai tinerilor săi confrăți: „M-am născut în octombrie patru / dar figurez în acte născut a doua zi / am așteptat scrisoarea de la tine / dar a venit a doua zi / eram sărbătorit am foarte mulți prieteni / dar ei și-au amintit abia a doua zi / de câte ori vorbesc sînt o fantomă / pentru că sînt văzut abia a doua zi / cu toată-am vrut să mințiu brusc / și încă mai amîn pentru a doua zi / chiar și aceste versuri le-am scris miine / pentru că miine e a doua zi / a doua oară nu mai vin pe lume / însă a doua oară voi trăi”.

S-ar putea ca unii cititori să nu vadă nici o legătură între această postură și aceea de enul al lui Eminescu, ca de altfel al marilor spirite moldovene în genere. Mă simt de aceea obligat să le amintesc, posturi similare sînt din marile poezii neapreciate cum sînt și zis Nichita Stănescu, din Lucașevici poeziei și poeziei noastre cum sînt zice eu: „Nepuțind să te ajungă, crezi c-o vrea să te admire? / Vor aplauda, desigur, biografia subțire. / Care s-o cercă s-arate că n-ai fost vreun lucru mare. / C-ai fost un curaj și un dăruire. / Măgulit e fiecare. / Că n-ai fost mai mult decât dînsul. Și prostetecele n-ai / Si le umflă oricine în savante adunări. / Cînd de tine se vorbește. S-a-nțeleș de mai înainte / C-o ironică grimasă să te laude-n cuvinte. / Astfel încaput

trem de serios, de lucid, de dur chiar cu scrierile sale și ale confrăților n-îl dă încă o dată opțiunea pentru Labis, ca mare șansă a poeziei românești contemporane deslășit poetul nu l-a cunoscut, ca și pe Eminescu, la mijloc nefiind vorba de nici un rabat sentimental: „Titulatura -Generația luptei cu Inertă- nu trebuie înțeleasă ca limitativă. O consider adecvată. Fumoasă, corectă, esențială, fapă lăudată nu doar poeziei. Să păstrăm adevăratul sens al sintagmei labișene: lupta cu inertă înseamnă mai mult decit lupta cu tiparele etice și estetice învechite, înseamnă refuzul continuu al oricărui tipare (sublinierea autorului citat). Pă, unul, astfel am înțeles — și în vaxem n-îl înțelegeri voi rămîne fidel ideii lui Labis. Exemplară și creatoare fidelitate! — subliniim noi.

Dar cum nu e în intenția mea de a demonstra că printre poezii a apărut, din rîndurile lor, un nou critic, un exeget al poeziei, să ne întorcem la Ioanid Romanescu-Poetul, chiar dacă poezii sînt tot cel mai bun estetician al poeziei lor. Cel puțin în cazul lui Eminescu.

Un poet este cu necesitate și un gânditor. Nu zice, oare, poetul nostru tutelar, invocat mai înainte: „Cu gîndiri și cu imagini înagrit- / Voltam cu titlu de mai sus, cel puțin cînd scrierilor, nu se află în circulație. În schimb în antologia personală din colecția „Hyperion” editată de „Cartea Românească” înfrîmăm poezia cu acest titlu „Prințul”, o viziune, evident, iudiciferă. Dar să dăm curs textului poetic: „Chiar dacă tu — a morții cumpănită trumsete — / Inalt spre mine cură / tăcerea sau mă-nvețe / cu — zburător în mări — / pluitînd pe-acest pămînt, / din groapa mea din cere / as vrea să te mai cînt // astfel spîndînd acolo / pe ultimele trepte, / el dispărîu în noaptea / cuvintului, s-aștepte / căci nu există spațiu / singurătății sale / decit fantoma unei / iubiri mistuitoare // o clipă-nînde mina / și retrăgînd-o lasă — / el, prințul vulnerabil — / o urmă luminoasă”.

Cu toate că exemplificările noastre au putut argumenta faptul că Ioanid Romanescu, e un poet veritabil, în tot ce are mai valoros tradiția românească, nu mă pot abține să nu cîțez pentru încheiere, poema „către ministrul poeziei”: „Încă nu m-am desprins de o idee fixă / încă mai port pe ochi un bandaj de ziare / încă adorm cu manuscrisul sub cap / și visez poezia care să mă onoare / și secrete nu am, Domnule Ministru, / Patria-mi este singura adresă — / chiar dacă port în cap întreaga harta lumii / pe care o cunosc din cărți, nu ca o stewardesă // de-un timp sint obosit, vederea-mi scade / și s-ar putea ca într-o noapte sîu / pe sfînta masă a melancoliei, / să mi se bată miinile în cuie // de aceea vreau să vin la Dumneavoastră — / cîi nu e prea tîrziu — și să vă rog: / doar pensia lui Milton să mi-o dați, / să mă retrag / la țară-ntr-un birou // iar dacă nu mă veți chema curînd, / nu-îl nici o supărare — rîmîn ca în tren — / fără prea multe vorbe stîu să fac / din gaură de sarpe o poartă spre Eden // mai știu să dau copililor o buche, / să fiu grădjar, să cînt, ba chiar să tac / — la o adică, nu aștept răspuns — / ne vom vedea, oricum, în următorul veac”.

Ministrul Poeziei căruia i se adresează nu poate fi decit posteritatea, Viitorul, așa că dorim lui Ioanid Romanescu, dacă nu cu noi, cel puțin cu ceilalți confrăți, de la noi și de aieure să se vadă în ceilalți veac.

Poezia dacă n-o scrii pentru cel puțin o sută de ani, dacă nu e gata să te onoare, nu merită să trăiești pentru ea, să-nnegrești cu gîndiri și cu imagini ale cărții mult pagini, și-ale cărții, și-ale vieții, chiar din anii tineretii.”

Nicolae Stoian

P.S. Am avantajul că acces poezii, care n-a debutat sub auspiciile mele, e, totuși, un luciferic, ceea ce ne unește și sufletește.

pe mina a oridării, te va drege / Rele-or zice că sint toate cile nu vor înțelege. / Dar afară de acestea vor căta vieții tale / Să-i găsească pe multe, rătăcit și mîci scandale... / Astea toate te apropie de dînsii. Nu lumina / Ce în lumea-ai revărsat-o, ci păcatele și vina, / Oboseala, slăbiciunea, toate relele ce sint / Într-un mod fatal legate de o mină de pămînt. / Toate micile mizerii unui suflet chinat / Mult mai mult îl ghîndi. / Nevredă în această ipostază satirizată cu autoironie, cu un fals dialog cu sine însuși de Mihai Eminescu, nu spune că ini este cunoscută foarte bine această postură de Școala de literatură, Nicolae Labis.

Deci vreau cu orice preț să fiu înțeles și să mă înțelegă și cititorii, cînd scriu despre Ioanid Romanescu, care, oricît ar încerca unii comentatori, numai esențian nu e decit, exterior, ca dezvoltură. Mai curînd l-as asemui cu colegul său ceva mai tînar, Adrian Păunescu, care, ar zice un comentator, e tot un egotist militant și un gnom, chiar dacă nu se exprimă prin intermediul hieroglifelor: „dumneavoastră ați trecut în fugă / dumneavoastră ați uitat se poate / dumneavoastră care dați din umeri / dumneavoastră care dați din umeri / dumneavoastră mult nu vă lipsește / dumneavoastră aveți cîntece și flori / dumneavoastră nu erați pe-avânt / dumneavoastră sînteți uneri // dumneavoastră nu mă așteptați / dumneavoastră scrieți propoziții dumneavoastră fără de grije / dumneavoastră pe copii umiți // dumneavoastră nu vă spun prea mult / dumneavoastră știți că e abstră / dumneavoastră sînteți formidabili / dumneavoastră sînteți dumneavoastră”.

Acest mod de a perora și înfrîmă și mai ales îl înfrîmăm la tovarășul său de generație, Adrian Păunescu (născut totuși, în 1943, dar debutînd precoce în 1965, cu „Ultrasentimente”, iar Ioanid Romanescu, născut în 1937, debută în 1966, cu „Singurătatea în doi”).

Există o diferență, la anticipație între cei doi poezii, unul fiind impotens, Adrian Păunescu, și celălalt, discret, ca un moldovan, care zice pînă și cînelui „dînsul”. Adrian Păunescu ordonă, iar Ioanid Romanescu, chiar cînd e rezoluit, imploră. Iați un fragment din „Antares” (Magie, 1983): „Cîi timp să fi trecut? / stăm alit de aproape încît / lacrimile noastre se lovesc în cadere — / totuși vorbim atît de rar / nu-î așa că ascuți ce ghîndeș? / nu-î așa că începi să înțelegi? // adineori auzem cum și tu / strigă în memorie / spre a-î oprî pe alții / care se apropiu de fugă de prăpăstii / Aduciind vorba de poemul-citit „Antares”, să vedem cum îl apreciază poetul într-o convorbire cu Mihai Ungheanu, la rubrica „Biografia cartilor noastre”.

„Se vorbește despre o schimbare în fața poeziei lui Ioanid Romanescu de o metamorfoză vădită mai ales de ultima carte. Este adevărat, acceptați punctul de vedere al criticii?” — „Cu această întrebare își începe criticul luciferic dialogul aprînd la 4 aprilie 1987, în revista în care scriem.

„Să iată răspunsul, nu diacret, metaforic, ci exact ca o aterizare la punct fix: — „E adevărat — și-l accept. Ba, încă, trebuie să recunosc: fazele metamorfozei la care vă referiți s-au succedat începînd din 1977, primul argument constituindu-l poemul „Antares” (Magie, 1983). Cîi timp să fi trecut? / stăm alit de aproape încît / lacrimile noastre se lovesc în cadere — / totuși vorbim atît de rar / nu-î așa că ascuți ce ghîndeș? / nu-î așa că începi să înțelegi? // adineori auzem cum și tu / strigă în memorie / spre a-î oprî pe alții / care se apropiu de fugă de prăpăstii / Aduciind vorba de poemul-citit „Antares”, să vedem cum îl apreciază poetul într-o convorbire cu Mihai Ungheanu, la rubrica „Biografia cartilor noastre”.

Tablouri de Bogdan Stih

CUMPANA Așchii

- I. Cînd s-a inventat acul, a fost lăsat, drept prototip, raza; urechile acului au imitat răsăritul și asfințitul soarelui; aia, putea fi orice lucru de pe pămînt.
- II. Trebuie să le dăm de gîndiri celor care gîndesc despre noi, altfel gîndirea lor, în absența hranei specifice, este nemulțumită, se poate atrofia, iar noi înținem foarte mult la marea funcționare a gîndirii lor.
- III. Formule din alte domenii, cu aplicabilitate la domeniul literar: lirism intens și extensiv, energie poetică remanentă etc.
- IV. Ce poate face o literă într-un cuvînt? Merg să iau dors de la un mos și-o babă, la parterul blocului vecin. Cîi aștept să umple baba sticla, imi arunc privirea pe un afis, la intrarea în bloc: „Cheia gheenei (sic!) este la tv. Pănosu, et.?”
- V. Scrieri de pe o planetă vecină. În societatea lor, sint atîtea profesii cîi indivizii există, pornindu-se de la ideea că, dacă nu sint două exemplare perfect identice, fiecare individ are dreptul să exercizeze o profesie care să-l diferențieze de

orice membru al speciei. Cîi eroare este cuprinsă în această aplicare a originalității justifiabile imanente, ne-ar putea spune sociologii de pe pămînt. Am înțeles că ei se izbesc în această cumpănită idealitate de două probleme mai importante. În primul rînd, oricîi sînt străduți, nu reușesc să inventeze atîtea meserii cîi membrii societății lor. De aici, greutăți insurmontabile. Prefer să le număr pentru că mi-ar trebui un efort care ar depăși, în această măsură, puterile mele și dimensiunea frazei. În al doilea rînd, ei încearcă o evidență a tuturor membrilor speciei și cum specia lor a apărut în urmă cu două miliarde de ani, vă imaginați cîi le este de greu. Ei nu au acces la transcendenta. De exemplu Marele Anonim este, pentru ei, un ins oarecare, pierdut undeva în istoria speciei, atlat, printr-un accident, în afara oricărei voci și rămas, din această cauză, un necunoscut absolut.

George Alboiu

Ideii originale in logica

Urmare din pag. 1

biematică, fiindcă ceea ce este posibil pentru unii este posibil și pentru oricare, pe cînd ceea ce are efectiv doar unii nu pot avea tot. Interpretarea este remarcabilă pentru faptul că pune în corolarul aspectele noi ale ideii. Am remarcat cele calitative și cantitative, ceea ce li permite să opereze cu distincții enunțate și la nivel silogistic. Or, în această situație, Petrovici constată că în figura a III-a, a cărei concluzie trebuie să fie întotdeauna particulară, poate să apară în cazul judecăților probabilitare, mînduri cu concluzie universală, deci atît decit cele tradiționale. Dar problema atîr moduri valabile decit cele tradiționale atîr în logica occidentală modernă abia prin anii '50 (A. Menne, Logik und Existenz, Meisenheim, 1954). O altă problema, considerată de către Jan Lukasiewicz ca fundamentală pentru interpretarea modernă a silogisticii, o constituie problema termenilor singulari (Aristotle's syllogistic from the standpoint of modern formal logic, Oxford, 1951). În studiul judecilor singulare, din această categorie, Petrovici atîr în concluzia că judecățile cu termeni singulari nu pot fi echivalente cu cele universale sau cu cele particulare. Făcînd din nou referință la silogistică, cîi consideră că în figura a III-a inodurile cu premise singulare și concluzie singulară determină acceptarea singularilor din premise ca universale (cîci din două particulare nu se poate conchide) și totodată acceptarea singularilor din concluzie ca particulare, cîci în figura a III-a concluzia trebuie să fie particulară. Petrovici rezolvă această situație paradoxală prin amărtirea judecăților singulare în judecîi care au ca subiect un nume propriu și judecîi cu subiect nedeterminat. Sint și alte probleme, ca cele referitoare la polisilogisme, la metoda inductivă, la ipoteză și analogie, care nu și-au pierdut nici astăzi din interes.

Există însă ideea logicianului român care, într-o formă sau alta, s-a amestecat în mod explicit în logica occidentală, cu mult în urma elaborării și publicării lor de către Ioan Petrovici. Din păcate, apariția în limba română n-a facilitat cunoașterea lor în lumea științifică a vremii. Petrovici însuși, referindu-se la această situație, în lucrarea sa Teoria și practica logicii (București, 1924), constată doar faptul că a avut sansa de a emite „peu înțelesă oare ideea, pe care mai tîrziu, în mod independent, să le formuleze și alții, cu mai mare răsunet: folosind-se între altele de-o limbă mai cunoscută”. Este vorba de lucrarea lui Ed. Goblot, Traité de logique, Paris, 1920, la a cărei apariție, Petre Andrei, semnalază faptul că teza autorului francez, după care raportul dintre sfera și conținutul unei noțiuni n-ar fi întotdeauna invers proporțional, cum se consideră de regulă, cîi se poate și invers, sau că decît decît decît odată cu conținutul, în cazul în care acesta este considerat dinamic, ca un gen care se actualizează într-o sumă de specii. (Vezi referența lui P. Andrei, din „Viața Românească”, XII, nr. 10, p. 642-60). În prefața la lucrarea amintită, Petrovici constată că „într-un fel, ideea cîi interpretarea lui Goblot este de mare importanță și merită să fie evidențiată. Dar, continuă P. Andrei, aceeași concepție cu exemple asemănătoare o găsim și la d-l I. Petrovici, profesor la Universitatea din Iasi. Intr-adevar, încă de acum 10 ani l-am cunoscut pe acesta în cadrul unei sfere și conținutul unei noțiuni pot crește sau scădea amîndouă. D-nul Petrovici a publi-

cat studiul său înaintea lui Goblot. „Nu ne gîndim desigur la posibilitatea vreunei influențe, căci Goblot nu a avut cînoștință de studiul d-lui Petrovici. Este însă o plăcută înfrînire în cercetare, așa cum a fost la Xenopol și Richier și cum vor mai fi fiind și altele”. Am remarcat această înfrînire, conchide P. Andrei, cîci și la noi se pot scrie multe lucruri bune, dar faptul că limba noastră nu e cînoștință în străinătate contribuie să lase în urmă ideii, care, scrise într-o limbă apăsătoare, nu trec neobservate. Dacă mai adăugăm la aceasta și xenofilia științifică, atîr înțelegem de ce se depreciază tot ceea ce e produs al gîndirii noastre”. (loc. cit.)

Ceea ce semnalază P. Andrei este deci un caz de prioritate românească în domeniul logicii. Etapele de sincronism cultural cu occidentul l-a urmat în mod firesc apariția fenomenologică și procesionism cultural.

S-ar putea considera totuși că este vorba de o simplă întâmplare. Dar lucrările lui Petrovici abundă în idei originale. O parte din aceste lucrări pot fi apreciate abia în zilele noastre. Anton Dumitriu (Istoria logicii, București, 1969, p. 317) semnalază, tot în domeniul logicii, o altă prioritate, care li revine cu certitudine lui Ioan Petrovici. Este vorba de definiția logicii, ca știință a gîndirii, în funcție de obiectul gîndirii. (Teoria noțiunilor, p. 12). Această idee o susține după 26 de ani filosoful E. Gonssetti (La logique en tant que physique de l'objet phisicoque, Actes du Congrès international de philosophie scientifique, VI, Paris, 1936).

Tot Anton Dumitriu (op. cit., p. 922) remarcă faptul că studiul lui I. Petrovici, L'idee de Nefam (comunicare ținută la Academia Franceză) a avut o altă soartă, fiind arhicitat de la început ca și ulterior. El este amplit citat în lucrarea lui A. Marc, La dialectique de l'affirmation, Paris, 1952.

Trebuie subliniat faptul că studiile de logică ale lui Ioan Petrovici sînt bine documentate. El utilizează citate ample și, de regulă, face un întreg istoric al problemelor pe care le abordează, confruntîndu-le și în permanență ideile personale cu cele curente din literatura de specialitate. Aceasta nu-l împiedică însă să adopte, de cele mai multe ori, o poziție critică. Este cazul cînoștinței critice la adresa pozitivismului (Logica și Auguste Comte, în „Convorbiri literare”, nr. 7-11, 1914), în care militează pentru acordarea unui rol privilegiate al logicii în ierarhia științelor. Dezvoltarea ulterioară a logicii și importanța ei actuală pentru fundamentarea științelor dovedesc de desulnă faptul că Ioan Petrovici a avut dreptate și în această privință.

Romanul adolescenței

Urmare din pag. 1

În casa în care am copilărit / nici un semn nu mi-a rătat că am trecut / pe-acolo nici o gîndă aceea mare nu-î”.

Rîndurile poetului Ion Hurjui comunică o tendință a rostirii, o magie a depărtărilor privite ca un orizont mitic intrat în relație cu transparența celor, cu natura, pînă înțînă în oglinda identității. Memorabilă e viziunea tandră, voluptată de a face din imaginația lirică un izvor de idei privite. Cîntecul este chemat să recreeze o nouă ordine a semnelor, să grăbească ritmul anotimpurilor, să facă din timpotele elegice. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor, iluziei, expresiei estetice. Rîsul unui flux de prozaimism înfrîmă o elegie. Poezia își respectă conștient de a fi creată verbalmente melancolică. Recurînd la sintagme lirice depozitate de orgoliile retoricii, Ion Hurjui este împotriva platitudinilor. E mereu în căutarea semnelor,

EMINESCIANA
POETUL SI MAREA

SINGUR LA CUIALNIK

Celelalte zile trecusera mai monotone. Poetul sosise insofit de prietenii Zaharia, Butucanu, onorabilul Draghici, doctorul Max, care se si intorsera in tara.

Ramas „cu totul strain”, poetul se plitisea... „Dusmanul cel mai mare al singuratatii mele e uritul”. Nu avea ce citi, decit un volum din Heine, raitac printre hirtzoagele medicului secundar.

Puținele gazete ce-l nimereau in mina le citea din „slovă in slovă”, pină chiar si anunțurile, atit de habotic te face singuratatea și lipsa de ocupati zilnică, mentionind ca gazeta „Noua freie Presse” pe care o „cumpară din cind in cind, desi totdeauna cam veche, pare a fi ceva cu totul extraordinar...”

Ziarul austriac „Noua freie Presse” (Noua presa liberă) apărea la Viena și semăna intru-citva și ca format și ca aspect cu „Timpu”, publicatie ai cărei prim redactor fusese Eminescu. Fiind unul din ziarele tineretii sale, își amintea probabil de zilele studenției, cind — cum scriese Veronica Micle într-o scrisoare — „mă vedea la Viena. Ochii tăi frumoși pătrundeau in sufletul meu...”

Aici, la Liman, „madam Longe, o poloneză blondă de toată frumusețea”, i-ar fi readus-o in memorie pe Veronica cea atit de deparată.

Ziarul vienez apărea zilnic in două editii — „Morgenblatt” — de dimineață, și „Abendblatt” — de seară. La Odesa, atit numerele de dimineață, cit și cele de seară, soseau cu vestile incheite, după săptămîni de intîrziere. Dar pentru Eminescu ele mai erau noi și poetul le citea cu nesat.

La bibliotecă „Gorki” și cea științifică a Universității din Odesa se afla colecția de atunci a acestui ziar, parca păstrînd încă, pentru mine, amprentele degetelor poetului nostru pe paginile roase de vreme...

PRIN CUIALNIKUL DE ACUM O SUȚĂ DE ANI...

Poetulul i se mai ameliorase sănătatea. Nu fără ajutorul tratamentului urmat la Liman. La acea vreme, sanatoriul din Cuialnik — un mic sat de lângă Odesa — devenise celebru. Concentrația mare de săruri din lac se explica într-un fel și prin faptul că această localitate deosebită din estul mării — in Muzeul Flotet Maritime din Odesa poate fi văzută o ancoră de peste 850 de ani, ridicată de pe fundul limanului (liman înseamnă în grecește „port maritim”). Astăzi lacul e desprărit de mare de o limbă de nisip cu lățimea de vreo kilometru și jumătate.

In anii cind apa e in scădere, cum a fost in anul 1885, cind nivelul ei coboară de la 7 la 4 metri, se mărește cu mult concentrația sărurilor in lac. Atunci apa devine „atit de sărată, incit cei care nu știu a învota se fin deasupra apeli”, nu zic prospectele de reclamă editate de întinecat, cu miroși întepător de amoniac și hidrogen sulfurat — era extras de pe fundul limanului și adus cu o luntre trasă cu funiele de ecedări la mal, iar de aici — la băile stabilimentului. Odată folosit, era transportat cu accesoriu la mare, pentru „regenerare” din nou in lac — la o distanță de „150 stinjeni de la mal”.

In timpul tratării poetului nostru la Odesa, nămolul era „servit” pacientilor in diverse modalități: sub forma unor băi numite „egiptene”, de pildă. Procedura era efectuată chiar pe malul limanului: bălăvul se uncea cu un strat de noroi și stătea întins la soare, pină cind noroiul se usca, începînd a se coji, după care îl spăla, scufundîndu-se in apa lacului...

Tot aici, la 1885, mal erau și cabine-pavilionoane (de clasa I și de clasa a II-a, primele aveau și „cabine de dezbrăcare”, pe cind cele de clasa a doua nu le aveau), cu diverse cîzi de „mir-moră, aramă, zinc” sau lemn, unde se turna nămol din liman, după ce era încălzit cu ajutorul aburilor pînă la acele „30 de grade Reaumur”, de care vorbește Eminescu.

Mal erau efectuate un fel de „medaloane” de nămol, cu care bolnavul era „înfasurat” ca într-un sac de noroi, la soare, pe malul lacului.

Afară de băile respective, suferinții mai erau tratați cu apă minerală de Cuialnik, cumiz, lapte acru ș.a.

SATUL CUIALNIK SI LOCUTORII SAII

Cum arăta Cuialnikul la anul 1885? Tarăsi ne vin in ajutor mărturiile vremii, inserate pe paginile diferitelor editii. Sărăcia și faptul trăiau alături. Pe mal erau situate vile smptoanose, ca cea a dr. Bertenson. In ograda căruia de 4 ori pe săptămîină cînta „orchestra militară, compusă din 5 persoane și un capelmăstru, pe lângă care, „privitor ca la teatru” va fi trecut, in cite-o seară, și Eminescu.

Localitatea foia de pacienti sosit de pretutindeni. Citeva fotografii de epocă, inserate in cartea „Odesa — 1794-1894” reproduc aceleasi dealuri pluse ale Cuialnikului, care pot fi văzute și azi. In vechile imagini, clădirile din piatră sură, cu materialul de construcție extras chiar de sub ele, sint asezate pe coasta dinspre

liman a dealului Jelahov, ca un lanț de vile, dar tot aici se pot vedea și peseri, formate in urma extragerilor de piatră, ca niște vizuini către inima dealului, in care trăiesc familii de nevoiasi, ele avînd de regulă o ușă, o ferăstruică, prispe de lut in exterior și ogrăzi mici foind de copil dezbrăcați. Stoguri de fin sed peste case ca niște căciuli mari de iarbă uscată.

„Locuitorii acestor peseri sint niște trogloditi, care nu se pling nici de umezeală, nici de frigul locuitorilor lor” — scria ironic un autor de prospecte medicinale, vîzînd in asta o stare firească a lucrurilor.

Tot in cartea „Odesa — 1794-1894” e reproducă fotografia unor case sănătate ca niște gropi in pămînt, cu acoperisul la nivelul solului. Hogăcul e situat chiar la suprafața țărîni. Fumul iese ca de sub pămînt. Asa le-o fi văzut și poetul.

Publicațiile vremii („Medižinski ukazatel Odesi”, de pildă), vorbesc de locuitorii Cuialnikului ca de niște țărani care își cîștigă bucată de pîine neguțind în la Odesa. Deci pe drumul cel făcea pină in oraș după medicamente sau tutun, fără de care „orientalul din mine o duce rău”. Eminescu ar fi știut din nou o dată acele harabale cu fin trase de bol, din cauza căroara adeseori se făceau mari invlămăși, in graful trenurilor și in tramvaielor trase de cai, asa cum sîrul acestor care cu iarbă uscată „cite odăci parea că nu mai are capăt”.

In acel august, cind Eminescu se simțea singur „într-un oras cu totul străin”, îl aflăm la

HOINAR PRIN ODESA

Poate că anume atunci, in cele citeva zile, dacă nu chiar o săptămîină de inactivitate, ar fi răsit și acea străduță despre care îl scrișese in august 1893 lui Novleanu: „Unde dragă e Sbornii ulița?” Era una din străzile ce dădeau in piata Saborului de altădată (astăzi piata Armatei Sovietice), avînd cele mai multe mazașine. Ar fi trecut numaidecît pe lină actualului local al Teatrului de operă și balet. In acele zile clădirea era înbrăcată in schela și agitata din jurul ei — deosbăit, lucrările de construcție fiind in toiul lor. Incepînd la 1893 după proiectul arhitectului vienez Felner și Gelmer, teatrul a fost finisat abia la 1897. Va fi recunoscut poezul de cind din acruil Vienei, al Dunării și valsurilor și in clădirea care abia se ridică... Cine știe?!

Ar fi văzut multe edificii ale secolului său — ori mai degrabă acestea l-ar fi văzut pe el — între care cea a Universității de pe fosta stradă Dvorjanca, unde aveau loc congresele pedagogice din sudul Rusiei.

Ar fi rădăcit și în Moldova(una), intrîndu-l poate denumirea mahalalei. Una din clădirile pe care a văzut-o cu siguranță poetul și care mai există și azi este cea a gării de pe fosta cimpie Cukilovo, de unde a plecat cătra țară poetul. Nu înainte însă de a-și viza pasaportul cu semnăturile domniilor lor, sefului urbei contraamiralul P.A. Zelenoi și a general-gubernatorului sudului Rusiei și Basarabiei N. H. Ropp, cum cerea protocolul. In vechile registre ale jandarmiciei in prima săptămîină a lunii septembrie trebuie să fi fost trecut numaidecît numele poetului, dar din păcate aceste registre sint lipsă la capitolul anului respectiv in cataloagele arhivei odesite.

Ni-l inchipuim in acele zile pe intristatul Eminescu coborînd scările Potiomkin, căroara pe atitute odesitei le ziceau Mariele Tropte, către marea eternă, pe care-a cîntat-o atit și pe care nu o văzuse decit in trecerea lui de citeva zile la Konigsberg.

Marea la Odesa îmi aduce aminte de Eminescu. Odesa — Chișinău.

*)La sfîrșitul sec. XVIII mai multe familii de moldoveni trec Nistrul, întemeind aici un sat pe care bălțile franceze de la începutul sec. XIX îl confundă cu Odesa, consemnîndu-l „Village Moldave”.

POETUL SI MAREA

După ce de la Cuialnik, Eminescu se mută la Odesa, „într-un hotel de mina a treia — Strasbourg”, în așteptarea vizării pasaportului și a „trancilor” de drum nu-i rămăseseră banii nici să se ducă la „cafenea măcar”. În scria la 2 septembrie lui Novleanu („eu am fost, tot zice, cel din urmă care a părăsit stabilimentul”). Plecase probabil din Cuialnik la 1 septembrie, cind se și achitase cu medicul, plătindu-i suta de ruble, costul tratamentului, căci, scria poetul, „banii i-am primit abia ieri, adică la înțil al lui Răpciune”.

Clădirea hotelului se afla pe strada Eaterinskaja 46, (azi str. Karl Marx), și aparținea proprietarului Gurfinkei.

In articolul „Popasuri eminesciene”, cunoscutul eminescolog C. Popovici și ziaristul T. Maader reproducă niște imagini fotografice ale citorva locuri legate de trecerea lui Eminescu prin Odesa, între care și a fostului local unde altădată scria la intrare „Hotel Strasbourg”.

Azi, această clădire, cu aerul unor vremi care au fost, pătruns adine in lencuială, își trăiește și ea ultimele zile. Pe locul ei urmează să fie construită o policlinică modernă, iar ultimii catori părăsesc pe rînd, de la o zi la alta, clădirea fostului han...

ULTIMUL LOCATAR AL HOTELULUI

Urc pe niște scări care se răsucesc in formă de spirală către etajul doi al imobilului care a adăpostit altădată Hotelul „Strasbourg”. Casa e aproape pustie. Leg vorbă cu unul dintre ultimii locatari, rămasi in clădire. Îi vorbesc de fostul han, de celălalt veac, căruia i-a aparținut, de marelui nostru poet și perezgrinării lui din Odesa...

Deodată, interlocutorul m-a se însuflețea, întrebîndu-mă: „Sîrșitei din Moldova? Spuneți că Eminescu a trăit aici? E posibil or?” Ironia soartei a făcut ca, poate chiar in odăia in care s-a orpit poetul, să locuiescă o romăncă — Liuba V. Perjan-Pavlova, soțita la Odesa cu vreo patru decenii in urma din Clubaridu. Vorbim in românește, sus, pe terasa de la etajul doi, înbrăcată in via de vic, despre Eminescu și Odesa de ieri și de azi.

Mi-arată odăile înguste, abia de încap un pat și un scaun, care dau toate într-un coridor lung, comun, ceea ce subliniază încă o dată faptul că această clădire a fost înfățișată drept hotel; fiecare odăie are ușă separată, astfel că proprietarul, ca să se deplaseze dintr-o odăie in alta, urmează mai înțil „să lasă din casă” — să treacă prin coridorul îngust.

Localul e azi așa cum arăta la 1885. Aceleasi scări late de fier, cu urcă in spirală, se pare că au fost și pe atunci. Ca și stîlpii de piatră ce sprijină terasa de unde se deschide parterul, largă spre curtea strălucită de-o parte și alta de cite un rînd de clădiri a două etaje, și in adîncul căreia isi duce ultimele zile un salcîm bătrîn, poate marior al peregrinării poetului.

În etajul doi al clădirii, linguită de un singu se afla altădată o cafenea de ca vorbește, probabil, scriitorul, cind zice într-un rîvas: „și neavînd parole, nu mă mai duce nici la cafenea măcar”.

Cind se face țirziu, compatriota mea de la Clubaridu mă conduce pină la poartă. La iesire se mai culesc urmele felinarilor adăptătoare, pe care le arînduau noaptea lampărilor urbe, înlocuite azi cu un cablu de curent electric. Tot aici o inscripție vestea altădată intrarea in „Strasbourg, hotel de clasa a treia”. Un balcon larg, sprijinit de niște bare groase de fier ce dă in stradă și capătul lui de tîntuc in piatră, vorbește iar de pretentile arhitecturale ale altui secol. Imi iau rămas bun de la amabila interlocutrice, care se topește in întunericul curții, ca într-o vreme de demult...

Strada e și ea veche, clădirile de alături sint de-o seamă cu a fostului han „Strasbourg”. In acest hotel de mina a treia, situat între centrul de atunci al Odesei și țară, fiind in așteptarea banilor necesari pentru a achita costul bilețelor de întoarcere — Eminescu flămînzea și se plitisea.

Si cu toate că la 2 septembrie 1885 vremea era „moroasă și ploioasă”, mi-l inchipuim vesind, înfășurat într-un rînci sau o manta, ce l-ar apăra de ploaie și vînt ca să mai bătă caldărilor, pentru a-și alina urtutul...

Ar fi văzut multe edificii ale secolului său — ori mai degrabă acestea l-ar fi văzut pe el — între care cea a Universității de pe fosta stradă Dvorjanca, unde aveau loc congresele pedagogice din sudul Rusiei.

Ar fi rădăcit și în Moldova(una), intrîndu-l poate denumirea mahalalei. Una din clădirile pe care a văzut-o cu siguranță poetul și care mai există și azi este cea a gării de pe fosta cimpie Cukilovo, de unde a plecat cătra țară poetul. Nu înainte însă de a-și viza pasaportul cu semnăturile domniilor lor, sefului urbei contraamiralul P.A. Zelenoi și a general-gubernatorului sudului Rusiei și Basarabiei N. H. Ropp, cum cerea protocolul. In vechile registre ale jandarmiciei in prima săptămîină a lunii septembrie trebuie să fi fost trecut numaidecît numele poetului, dar din păcate aceste registre sint lipsă la capitolul anului respectiv in cataloagele arhivei odesite.

Ni-l inchipuim in acele zile pe intristatul Eminescu coborînd scările Potiomkin, căroara pe atitute odesitei le ziceau Mariele Tropte, către marea eternă, pe care-a cîntat-o atit și pe care nu o văzuse decit in trecerea lui de citeva zile la Konigsberg.

Marea la Odesa îmi aduce aminte de Eminescu. Odesa — Chișinău.

*)La sfîrșitul sec. XVIII mai multe familii de moldoveni trec Nistrul, întemeind aici un sat pe care bălțile franceze de la începutul sec. XIX îl confundă cu Odesa, consemnîndu-l „Village Moldave”.

UN POET - O LUME

Alișer Navoi (1441 — 1501)

• Marelui poet Alișer Navoi, fondatorul literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscriindu-se in același timp printre momentele de seamă din literaturii culte și a limbii literare uzbekice, a trăit și creat in cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea. Opera sa poetică se impune in Asia centrală alături de scrierile marilor poezii persani, inscri